

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Prijedlog

Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore

**Aktuelni zanati, slike zanimanja, šanse na tržištu,
evropski okvir zanatskog obrazovanja i stručni uslovi za start u privrednu samostalnost**

Akustičar/ka slušnih aparata	Hotelijer/ka
Alatničar/ka za rezanje	Hotelski menadžer/ka
Armirač/ica	Infoelektroničar/ka
Asfalter/ka (bez izgradnje puteva)	Instalater/ka vode i grijanja
Autolimar/ka	Izdubljiivač/ica korita (rijeka)
Automehaničar/ka	Izolater/ka toplote, vlage, hladnoće i zvuka
Automehatroničar/ka	Kamenorezac/čica i skulptor/ka
Autootpad	Kancelarijski prodavac/prodavačica
Bačvar/ka	Keramičar/ka
Brodograditelj/ica	Keramičar/ka, popločivač/ica i mozaičar/ka
Brusač/ica i glačatelj/ica metala	Klavirštimer/ka
Brzo čišćenje	Knjigovezac/Knjigovežnica
Bušač/ica bunara	Kotlar/ka i monter/ka aparata
Časovničar/ka	Kovač/ica namještaja i žičanih postolja
Čipkar/ka	Kozmetičar/ka
Čistač/ica objekata	Krojač/ica
Čistač/ica šankerskih postrojenja	Krojač/ica za prekranje
Dekoracioni krojač/ica	Krovopokrivač/ica
Dekorater/ka interijera	Krznar/ka
Dimnjačar/ka	Kuvar/ica
Elektromašinski konstruktor/ka	Laker/ka motornih vozila
Elektroničar/ka - smjer informaciona i telekomunikaciona tehnika	Limar/ka
Elektroničar/ka - smjer tehnika automatizacije	Mehaničar/ka dvotočkaša
Elektroničar/ka - smjer tehnika energije i objekata	Mehaničar/ka građevinskih i poljoprivrednih mašina
Finišer/ka spoljnih površina	Mehaničar/ka za gume i vulkanizersku tehniku
Firmopisac i proizvođač/ica svjetlosnih reklama	Mehatroničar/ka roletni i zaštita od Sunca
Fotograf/kinja	Menadžer/ka sistemske gastronomije
Fotomedijski laborant/ica	Mesar/ka
Frigoelektričar/ka	Metalograditelj/ica
Frigomehatroničar/ka	Metaloprerađivač/ica
Frizer/ka	Mlinar/ka, tehnolozi u mlinovima i pogonima za proizvodnju stočne hrane
Fuger/ka u visokogradnji	Modelar/ka i livac
Graditelj/ica gudačkih instrumenata	Modelar/ka maski
Graditelj/ica skela	Modista/ica
Graver/ka	Moler/ka i dekorater/ka objekata
Hemijski čistač/ica	Moler/ka i laker/ka
Hirurški mehaničar/ka	Monter/ka bicikala
	Obučar/ka

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Obučar/ka za jednostavne opravke			Razlagač/ica mesa, otkošćivač/ica
Oplemenjivač/ica stakla			Restorater/ka
Optičar/ka			Sedlar/ka i tašner/ka
Ortopedski mehaničar/ka i bandažist/ica			Sistemska elektroničar/ka
Ortopedski obučar/ka			Sitoštamar/ka
Parketar/ka			Skulptor/ka u drvetu i kamenu
Pečatorezac/čica			Slikar/ka na staklu i porcelanu
Peglanje muških sakoa			Slikar/ka na tkaninama
Pekar/ka			Solater/ka
Pivar/ka i sladar/ka			Staklar/ka
Pletač/ica			Stolar/ka
Podopolagač/ica			Štampar/ka
Pogrebnik/ca			Štavlac/štavilja kože
Polagač/ica kablova u visokogradnji (bez priključnih radova)			Štukater/ka
Poslastičar/ka			Taracar/ka i izrađivač/ica betonskih blokova
Postavljač/ica košuljica (estriha)			Tesar/ka
Pozlatar/ka			Tkalac/Tkalja
Pranje tepiha			Tokar/ka (graver slonove kosti) i izrađivač/ica predmeta od drveta
Precizni mehaničar/ka			Ugostitelj/ica
Prodavac/Prodavačica automobila			Univerzalni zavarivač/ica
Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu – mesarstvo			Vežalac/Vežilja
Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu – pekarstvo			Vinar/ka
Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu - poslastičarstvo			Voskar/ka
Proizvođač/ica kišobrana i suncobrana			Zabijač/ica šipova u hidrogradnji
Proizvođač/ica sladoleda (sa prodajom)			Zaštita građevina (zaštita zidova i drvenih impregnacija)
Puškar/ka			Zidar/ka i betonirac/ka
Putar/ka			Zlatar/ka i srebrnar/ka
			Zubotehničar/ka

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Akustičar/ka slušnih aparata	Hörgeräteakustiker/in	Hearing Aid Acustician	<p>Akustičari/ke slušnih aparata objedinjuju high tech, zanatska znanja i vještine kada proizvode slušne aparate za klijente, prilagođavaju ih njihovim individualnim potrebama i pomažu im da se prilagode odnosno da nauče da rukuju.</p> <p>Akustičari/ke slušnih aparata rade pretežno u preduzećima slušno-akustičarskog zanata. Njihovo radno mjesto je prije svega u radionicama. Klijente opslužuju u prodajnom prostoru. Testiranje sluha vrše u zvučno izoliranim akustičkim laboratorijama. Pojedine poslove kao npr. obračun i kalkulacije obavljaju u kancelarijama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Akustičar/ka slušnih aparata treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u preduzećima slušno-akustičarskog zanata bez specijalizacije po stručnim oblastima i težištima, kod proizvođača slušnih aparata ili na ORL odjeljenjima bolnica ili klinika.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Majstor akustičkih aparata (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Alatničar/ka za rezanje	Schneidwerkzeugmechaniker/in	Cutting Tool Mechanic	<p>Alatničari/ke za rezanje proizvode sve vrste alata za ručno i mašinsko rezanje, brusove i ujedno održavaju različite mašine za rezanje.</p> <p>Alatničari/ke alata za rezanje rade prije svega u mašinogradnji i alatnicama kao i u zanatskim preduzećima za proizvodnju i održavanje alata i uređaja za rezanje. Osim toga posao im nude i maloprodajne trgovine alata kao i radionice za popravku uređaja za rezanje ili oštrenje sječiva.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Alatničar/ka alata za rezanje treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu sa sljedećim težištima:</p> <p>Alati za rezanje i tehniku šlajfovanja Mašine za rezanje i tehnike kovanja sječiva</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Alatničarski majstor za rezanje (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
<p>Autolimar/ka</p>	<p>Karosserie- und Fahrzeugmechaniker/in</p>	<p>Car Body and Chassis Mechanic</p>	<p>Autolimari/ke izrađuju djelove za auta kao npr. okvire za vozila, šasije, nadogradnje vozila, prikolice i ujedno ih popravljaju i održavaju. Oni/e restauriraju oldtajmere, montiraju izrađene djelove i dodatnu opremu i ujedno ih održavaju.</p> <p>Autolimari/ke rade pretežno u automehaničarskim i autolimarskim radionicama ili u preduzećima sa sopstvenim voznim parkom ili u u špedicijama. Sljedeće polje rada su preduzeća koja opremaju ili preuređuju vozila, trgovine motornim vozilima i rezervnim djelovima sa radionicom za popravke, kao i auto-otpadi.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Autolimar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine po stručnim oblastima. Od polovine druge godine treba organizovati specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:</p> <p>Autolimar/ka i mehaničar/ka karoserija – Tehnike izrade vozila Autolimar/ka i mehaničar/ka karoserija – Tehnike izrade karoserija Autolimar/ka i mehaničar/ka karoserija – Održavanje karoserija</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Autolimarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
<p>Automehaničar/ka</p>	<p>Kraftfahrzeugtechniker/in</p>	<p>Automobile Technician</p>	<p>Automehaničari/ke održavaju i popravljaju motorna vozila sami ili u timu, dijagnostikuju i otklanjaju uzroke, greške i smetnje na električnim, elektronskim, mehaničkim, pneumatskim i hidrauličnim sistemima. Oni/e vrše tehničke preglede, savjetuju i informišu klijente i vode servisne protokole uz pomoć informacionih i komunikacionih sistema.</p> <p>Automehaničari/ke rade uglavnom u servisima za popravku, održavanje, tehnički pregled, dijagnostiku i nadogradnju motornih vozila. Posao je moguć i u velikim preduzećima i javnim ustanovama sa sopstvenim voznim parkom kao i u prodavnicama autodjelova i opreme.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Automehaničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Automehaničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifika-</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Automehatroničar/ka

Kraftfahrzeugmechatroniker/in

Automobile Mechatronic

ciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

Automehatroničari/ke sa težištem na putničkim vozilima održavaju motorna vozila i pogonske djelove, provjeravaju kompleksne tehničke sisteme, vrše standardizovane popravke i opremaju po želji klijenata motorna vozila dodatnim uređajima i opremom.

Automehatroničari/ke sa težištem na putničkim vozilima rade pretežno na održavanju motornih vozila kao npr. u automehaničarskim radionicama ili u servisima za pomoć na putu. U inostranstvu mogu da rade i kod proizvođača motornih automobila. Osim toga posao se nudi i u trgovini kao npr. u autokućama ili prodavnicama auto-djelova sa pratećom radionicom za popravke. Velikoprodaje ili posrednici motornih vozila (rent-a-car) nude takođe mogućnost zaposlenja.

Automehatroničari/ke se nalaze pretežno u radionicama i halama za popravku vozila a djelimično i u magazinima. Klijente savjetuju i opslužuju u radionicama koje imaju prateću prodaju i kancelarije.

Obrazovanje

Automehatroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Inicijativom Udruženja zanatlija motornih vozila Crne Gore (UZAM) i uz pomoć Njemačkog društva za tehničku saradnju (GTZ) ovo zanimanje je počelo da se izučava u školskom obliku od 2007. godine. Nedostaje program za obuku u preduzećima po zakonu o zanatstvu. Osim toga obrazovanje za ovo zanimanje treba da ima sljedeća težišta i da traje 3 1/2 god:

Tehnika putničkih vozila
Tehnika komercijalnih vozila
Tehnika motocikala
Komunikaciona tehnika motornih vozila.

Majstorski ispit

Automehatroničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Bačvar/ka	Böttcher/in	Cooper	<p>Bačvari/ke izrađuju i popravljaju bačve, kace, kante, čabrove i ukrasne demižane kako od drveta tako i različitih materijala kao npr. nehrđajući čelik i plastika.</p> <p>Bačvari/ke rade uglavnom u malim zanatskim preduzećima, tvornicama posuda od plastike ili vinarijama i muljačama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Bačvar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Bačvarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Brodograditelj/ica	Boots- und Schiffbauer/in	Boat- and Shipbuilder	<p>Brodograditelji/ce grade, održavaju i popravljaju sve vrste sportskih, ribarskih i turističkih brodića i pomoćnih plovnih objekata na moru, jezeru i rijekama.</p> <p>Oni/e rade u radionicama za izgradnju i popravku plovnih objekata, brodogradilištima kao i preduzećima za snabdijevanje rezervnim djelovima od plastike i drveta. Osim toga brodograditelji/ce iznajmljuju i prodaju brodiće i hobi objekte, savjetuju klijente i vrše servis i opravke. Najčešće rade u radionicama i proizvodnim halama ili direktno na plovnim objektima u vodi.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Brodograditelj/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Mono zanimanje treba organizovati u industriji i zanatstvu bez specijalizacije po smjerovima ili težištima. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Brodograditeljski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Bušać/ica bunara	Brunnenbauer/in	Water-well Builder	<p>Bušaći/ce bunara crpe naše zalihe podzemnih voda uz pomoć modernih uređaja i osnovnih geoloških znanja, istovremeno zidaju, ograđuju, održavaju i saniraju bunare i depoe i montiraju usisne i potopne pumpe za crpljenje vode.</p> <p>Bušaći/ce bunara rade prije svega u građevinskim i hidrograđevinskim preduzećima za niskogradnju i specijalnu gradnju kao npr. za izgradnju hidroelektrana, djelimično i na pripremi zemljišta za gradnju ili u oblasti vodosnabdjevanja (cjevovodi). Osim toga njihova znanja su tražena i u oblasti naftnih bušotina i zemnog gasa kao npr. za istraživačke i probne bušotine. Oni/e mogu da rade i u inženjerskim biroima za građevinsko-tehničko planiranje kao i u javnoj upravi i komunalnim službama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Bušać/ica bunara treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Bušaćki majstor za bunare (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Časovničar/ka	Uhrmacher/in	Watchmaker	<p>Časovničari/ke proizvode satove i ostale uređaje za mjerenje vremena, održavaju ih i ujedno ih popravljaju.</p> <p>Časovničari/ke rade uglavnom u zanatskim i industrijskim preduzećima za proizvodnju satova, kao i u radionicama za njihovu popravku i servis. Osim toga oni/e ugrađuju satove na objektima i rade u maloprodaji.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Časovničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Časovničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Čistač/ica objekata

Gebäudereiniger/in

Building Cleaner

Čistači/ce objekata čiste pretežno unutrašnjost i spoljašnost objekata svih vrsta primjenjujući različite postupke, alate i mašine kao i sredstva za pranje, čišćenje i brisanje.

Čistači/ce objekata rade najčešće u preduzećima za čišćenje, čiste sve vrste prostorija, vozove, autobuse, avione i brodove kao i u preduzećima za dezinfekciju i uništavanje štetočina. Osim toga rade npr. i u bolnicama ili trgovinskim.

Čistači/ce objekata rade kod klijenata i mogu se sresti gotovo na svakom mjestu kao npr. u biroima, školama, bazenima, kupaonicama sportskih klubova, stanovima, proizvodnim pogonima ili bolesničkim sobama. Ukoliko rade u saobraćajnim preduzećima, čiste vozila kao što su lokalni ili linijski autobusi. Osim toga oni/e čiste objekte spolja, njeguju zelene površine ili uklanjaju snijeg. Kada čiste fasade, koriste sredstva za transportaciju ili dizalice. Promjena mjesta rada je tipična za ovo zanimanje a u jednom danu često rade i kod više klijenata.

Obrazovanje

Čistač/ica objekata treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine a mono zanimanje treba organizovati u zanatstvu bez obzira na specijalizaciju po stručnim smjerovima ili težištima.

Majstorski ispit

Majstor čišćenja (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Dekorater/ka interijera	Raumausstatter/in	Interior Decorater	<p>Dekorateri/ke interijera dizajniraju prostorije i obloženi namještaj po zahtjevima klijenata, presvlače zidove i tavanice, oblikuju, izrađuju i montiraju prostornu dekoraciju kao i zaštitu od svjetlosti, pogleda i sunca. Osim toga oni/e postavljaju tekstilne i elastične podne obloge i oblažu i presvlače namještaj.</p> <p>Dekorateri/ke interijera rade uglavnom u stručnim preduzećima dizajnerskog zanatstva. Osim toga rade i u zanatskim radionicama za oblaganje namještaja ili dizajnerskim ateljeima. Posao im se nudi i u odjelima za unutrašnju dekoraciju centara koji se bave opremanjem prostorija. Pozorišta ili televizijske kuće takođe su potencijalni poslodavci.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Dekorater/ka interijera treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu sa sljedećim težištima:</p> <p>Podovi Oblaganje Dekoracija prostorija kao i sredstava za zaštitu od svjetlosti, pogleda i sunca Dekoracija zidova i plafona</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Dekoraterski majstor interijera (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Dimnjačar/ka	Schornsteinfeger/in	Chimney Sweep	<p>Dimnjačari/ke provjeravaju da li se sagorijevanje odvija na optimalan način, poznaju odgovarajuće mjere za uštedu energenata, kontrolišu postrojenja za grijanje, odvod gasova i ventilaciju, metu dimnjake, mjere i provjeravaju izlazne plinove, paze na optimalnu potrošnju energije i vrše eventualnu sanaciju dimnjaka.</p> <p>Dimnjačari/ke rade uglavnom u zanatskim mikro-preduzećima kod lokalnog majstora kao i na održavanju fabričkih dimnjaka.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Dimnjačar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Dimnjačarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Elektromašinski konstruktor/ka

Elektromaschinenbauer/in

Electrical Engineer

Elektromašinski konstruktori/ke izrađuju, montiraju i popravljaju elektromehaničke i elektronske mašine, uređaje i postrojenja kao npr. elektromotore, generatore, transformatore, navoje, priključne uređaje, sklopke, ispravljače, signalna i zaštitna postrojenja, releje, uređaje za upravljanje i regulaciju kao i uređaje za mjerenje i ispitivanje. Osim toga oni/e obavljaju radove iz mehanike i elektrotehnike, rastavljaju uređaje, ispituju sistematski greške, zamjenjuju oštećene djelove, povezuju kablove, ponovo sklapaju uređaje po električnim i priključnim šemama i provjeravaju njihovu funkcionalnost. Isto tako oni/e podešavaju i kalibriraju uređaje i izrađuju mašinske djelove od željeza, čelika, bakra ili plastike koje zatim letuju i vare.

Elektromašinski konstruktori/ke rade uglavnom u elektro-zanatskim i elektro-industrijskim pogonima, servisnim preduzećima kao i u prodaji električnih uređaja. Osim toga rade i na gradilištima, u željeznici, elektroprivredi ili u javnim službama npr. elektrodistribuciji.

Obrazovanje

Elektromašinski konstruktor/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/5 godine i da se organizuje u zanatstvu ili industriji.

Majstorski ispit

Elektromašinski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Elektroničar/ka - smjer informaciona i telekomunikaciona tehnika

Elektroniker/in Fachrichtung Informations- und Telekommunikationstechnik

Electronics Technician in the Information and Communication technics field

Elektroničari/ke - smjer informaciona i telekomunikaciona tehnika rade sa novim IT tehnologijama kao npr. SPS, mikroelektronika i digitalne komunikacione tehnike različitih smjerova. Oni/e planiraju i instaliraju elektronske sigurnosne i komunikacione sisteme kao npr. telefonske centrale i alarme, sisteme video nadzora i sisteme za kontrolu pristupa. Oni/e montiraju postrojenja, stavljaju ih u pogon i ujedno ih održavaju i popravljaju.

Elektroničari/ke - smjer informaciona i telekomunikaciona tehnika su posebno traženi/e u elektroinstalaterskim preduzećima. Operateri kablovskih mreža ili proizvođači biro-mašina i računarskih postrojenja takođe su njihovi poslodavci. Osim toga posao nude i ponuđači računarskih usluga, telekomunikacionih vodova kao i željeznica sa svojim komunikacionim mrežama. Isto tako visoke institucije poput fakulteta ili bolnica imaju potrebu za elektroničarima i elektroničarkama smjera informacione i telekomunikacione tehnike.

Obrazovanje

Elektroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu sa težištem na sljedećim stručnim oblastima:

Informaciona i telekomunikaciona tehnika
Automatizaciona tehnika
Tehnike energije i objekata.

Majstorski ispit

Elektroničarski majstor – smjer informaciona i telekomunikaciona tehnika (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Elektroničar/ka - smjer tehnika automatizacije

Elektroniker/in der Fachrichtung Automatisierungstechnik

Electronics Technician in the Automation Field

Elektroničari/ke - smjer tehnika automatizacije planiraju, programiraju, testiraju i instaliraju regulacione sisteme za kompjuterizovana postrojenja kao npr. za proizvodne automate, saobraćajne sisteme ili tehnička postrojenja za objekte i ujedno ih održavaju. Ako su specijalizovani za mašine i pogonsku tehniku oni/e proizvode navoje, montiraju električne mašine i pogonske sisteme, puštaju ih u rad i ujedno ih popravljaju.

Elektroničari/ke - smjer tehnike automatizacije rade kod proizvođača procesno kontrolisanih uređaja. Isto tako oni/e rade u elektroinstalacionim preduzećima kao npr. u preduzećima za tehničko opremanje zgrada ali ih traže i u postrojenjima za prečišćavanje vode i otpadnih voda ili npr. u pogonima za reciklažu otpada.

Obrazovanje

Elektroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se odvija u zanatstvu sa težištem na sljedećim stručnim oblastima:

Automatizaciona tehnika
Tehnike energije i objekata
Informaciona i telekomunikaciona tehnika

Majstorski ispit

Elektroničarski majstor – smjer tehnika automatizacije (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Elektroničar/ka - smjer tehnika energije i objekata

Elektroniker/in der Fachrichtung Energie- und Gebäudetechnik

Electronics Technician in the Energy and Construction Technics Field

Elektroničari/ke . smjer tehnika energije i objekata planiraju i instaliraju postrojenja za elektrotehničko snabdijevanje energijom i infrastrukturu i ujedno ih montiraju, stavljaju u pogon, održavaju i popravljaju.

Elektroničari/ke - smjer tehnika energije i objekata – rade uglavnom u preduzećima elektrotehničkog zanata kao npr. za tehničko opremanje objekata ili preduzeća, instalaciju rasvjetnih i signalnih postrojenja za ulice ili željeznicu. Osim toga traže ih i u oblasti nekretnina kao npr. za Facility Management ili službe kućnih majstora. Traže ih i proizvođači električnih uređaja za distribuciju i priključivanje struje kao i aerodromska preduzeća ili bolnice.

Obrazovanje

Elektroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se odvija u zanatstvu sa težištem na sljedećim stručnim smjerovima:

Tehnike energije i objekata
Automatizaciona tehnika
Informaciona i telekomunikaciona tehnika

Majstorski ispit

Elektroničarski majstor – smjer tehnika energije i objekata (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Finišer/ka spoljnih površina

Oberflächenbeschichter/in

Finisher

Finišeri/ke spoljnih površina nanose uz pomoć raznih postupaka i tehnika metalne slojeve na metal ili plastiku.

Finišeri/ke spoljnih površina rade pretežno u industrijskim i zanatskim preduzećima koja nanose metalne slojeve na površine za obradu kao npr. radionice za galvanizaciju ili pogoni za pocinčavanje. Osim toga oni/e mogu da rade i u odjelima za galvanizaciju kod snabdjevača auto-industrije, u proizvodnji provodnih ploča, kao i šarafa i alata.

Obrazovanje

Finišer/ka spoljnih površina treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.

Majstorski ispit

Finišerski majstor spoljnih površina (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Firmopisac i proizvođač/ica svjetlosnih reklama

Schilder- und Lichtreklamehersteller/in

Sign and Neon Sign Maker

Firmopisac i proizvođač/ica svjetlosnih reklama savjetuju klijente o individualnim i optički privlačnim mogućnostima komunikacije, dizajniraju unutrašnje i spoljašnje reklame zgrada i sredstava prevoza, proizvode znakove i svjetlosne reklame i ujedno ih montiraju.

Firmopisac i proizvođač/ica svjetlosnih reklama rade pretežno u zanatskim radionicama za izradu znakova, reklamnim ateljeima kao i za firme koje se bave reklamnom tehnikom i organizacijom izložbi, sajмова i kongresa. Osim toga posao im se nudi i u štamparijama koje koriste sito-štampanje i folijske tehnike kao i u preduzećima za montažu svjetlosnih reklama.

Veći dio svoga posla oni/e provode u izradi znakova u radionicama. Kada postavljaju znakove i rasvjetu kod klijenata, mijenjaju mjesto rada i to mogu biti sajamski štandovi ili gradilišta. Montaža reklama se često radi na otvorenom a poslove mogu dobijati i u inostranstvu tako da su na putu i po nekoliko dana.

Obrazovanje

Firmopisac i proizvođač/ica svjetlosnih reklama treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Mono zanimanje treba organizovati u zanatskim preduzećima za izradu znakova i reklamnu tehniku bez specijalizacije po stručnim oblastima i težištima. Obrazovanje treba da traje 3 godine.

Majstorski ispit

Firmopisački majstor i proizvođač svjetlosnih reklama (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Fotograf/kinja

Fotograf/in

Photographer

Fotografi i fotografkinje vladaju umjetnošću i zanatstvom u podjednakoj mjeri; bilježe individualne utiske ili prirodu, događaje ili predmete i obrađuju svoje rezultate u fotolaboratorijama odnosno na ekranu. Često se opredjeljuju za neku od oblasti kao npr. portreti, moda, reklame, foto dizajn, novine ili naučna fotografija.

Fotografi i fotografkinje rade u foto studijima, fotolaboratorijama, stručnim fotografskim prodavnicama kao i u fotografskim odjelima robnih kuća ili drogerija. Osim toga posao im nude i reklamne i medijske agencije, novinske i izdavačke kuće. Svoje snimke fotografišu u foto studijima a u zavisnosti od vrste posla slikaju i na otvorenom, u sportskim i svečanim dvoranama, pozorištima ili javnim ustanovama. Klijente savjetuju u prodajnim prostorijama a fotografije obrađuju na monitoru ili u mračnoj komori.

Obrazovanje

Fotograf/kinja treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u foto studijima bez specijalizacije po smjerovima ili težištima. Od druge godine treba organizovati specijalizaciju za jednu od sljedećih težišta:

Portreti
Moda
Reklame
Fotodizajn
Novine
Naučna fotografija.

Majstorski ispit

Fotografski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Fotomedijski laborant/ica

Fotomedienlaborant/in

Photo Media Laborant

Fotomedijski laboranti/ce rade pretežno u fotolaboratorijama, obrađuju i procesuiraju filmski materijal i slike na manualan ili mašinski način i povezuju ga sa tekstualnim informacijama o pojedinačnom proizvodu u cjelini.

Fotomedijski laboranti/ce rade pretežno u fotolaboratorijama i štamparijama koje pripremaju slike za novine ili štampaju plakate i banere. Osim toga rade i u fotoredakcijama npr. televizijskih kuća, izdavačkim kućama koje samostalno obrađuju slike odnosno publikuju razglednice, plakate ili umjetničke reprodukcije. Njihovo radno mjesto je u laboratorijama, radionicama kao i za monitorima, a ukoliko razvijaju slike hemijskim postupkom, rade u mračnim komorama. Klijente uslužuju u prodajnim prostorijama.

Obrazovanje

Fotomedijski laborant/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine a mono zanimanje treba organizovati u zanatskim preduzećima, industrijskim firmama kao i istraživačkim institutima bez specijalizacije po stručnim oblastima i težištima.

Majstorski ispit

Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Frigoelektričar/ka

Kälteanlagebauer/in

Refrigeration Plant Mechanic

Frigoelektričari/ke izrađuju, montiraju, održavaju i popravljaju mehanički ili elektronski kontrolisane rashladne uređaje i postrojenja kao npr. frižidere, rashladne vitrine, dubinske zamrzivače, kompjuterizovane šankove ali i klima uređaje, toplotne pumpe za trgovinu i transport životnih namirnica, domaćinstvo i ugostiteljstvo, hladnjače i rashladne komore za prehrambenu industriju. Osim toga oni/e obrađuju cijevi od bakra, čelika, željeza, aluminijuma ili livenog gvožđa, koriste lim, profile, kablove i električne vodove i instaliraju mjernu i regulacionu tehniku na osnovu tehničkih skica, konstrukcionih crteža i električnih planova priključenja. Istovremeno vode sistematizovanu dokumentaciju.

Frigoelektričari/ke rade uglavnom u radionicama, proizvodnim halama, inženjerskim biroima, servisima velikih proizvođača ali i na gradilištima gdje svoj posao veoma često obavljaju na merdevinama i skelama.

Obrazovanje

Frigoelektričar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/5 godine i da se organizuje u zanatstvu.

Majstorski ispit

Frigoelektričarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Frigomehatroničar/ka	Mechatroniker/in für Kältetechnik	Mechatronic for Refrigeration Technic	<p>Frigomehatroničari/ke planiraju i instaliraju postrojenja i sisteme za skladištenje i konzerviranje prehrambenih namirnica, istraživačke radove u laboratorijama, preuređuju ova postrojenja prema potrebi i ujedno ih održavaju.</p> <p>Frigomehatroničari/ke rade uglavnom za preduzeća koja planiraju, montiraju i održavaju postrojenja za hlađenje, klimatizaciju i toplotne pumpe. To mogu biti specijalizovana zanatska preduzeća ali i velika preduzeća za tehniku zgrada. Osim toga posao im se nudi i u preduzećima za ugradnju ovih postrojenja kao i firmama i ustanovama koje imaju potrebu za personalom za održavanje kao npr. bolnice ili hladnjače.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Frigomehatroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Frigomehatroničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Frizer/ka	Friseur/in	Hairdresser	<p>Frizeri i frizerke poznaju trendove i uvijek znaju šta je u modi. Oni/e peru, njeguju, šišaju, farbaju i friziraju kosu. Osim toga savjetuju klijente individualno i preporučuju im frizure, način njege kose ili stajlinga, njeguju ruke i oblikuju nokte, rade make-up i prodaju kozmetičke proizvode odnosno artikle za njegu kose.</p> <p>Frizeri i frizerke rade uglavnom u stručnim preduzećima frizerskog zanata. Osim toga mogu da rade i u odmaralištima i wellness/spa hotelima i banjama. Traže ih i producentne kuće i organizatori modnih revija a posao mogu dobiti i u prodaji kozmetičkih proizvoda kao npr. u parfimerijama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Frizer/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Frizerski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Graditelj/ica gudačkih instrumenata	Geigenbauer/in	String Instrument Maker	<p>Graditelji/ce gudačkih instrumenata proizvode sve vrste gudačkih instrumenata, podešavaju ih, provjeravaju kvalitet tona i ujedno popravljaju i restauriraju stare instrumente.</p> <p>Graditelji/ce gudačkih instrumenata rade pretežno u radionicama za izradu i popravku gudačkih instrumenata ali i u maloprodaji ili muzejima koji imaju odjele za restauraciju muzičkih instrumenata.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Graditelj/ica gudačkih instrumenata treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine a mono zanimanje treba organizovati u zanatstvu bez specijalizacije po stručnim oblastima i težištima. Moguće je i školsko obrazovanje.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Majstor gudačkih instrumenata (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
			<p>Graditelji/ce skela proizvode radne i zaštitne skele i montiraju sistemske komponente na fasadama ili specijalne skele kao npr. pokretne radne platforme.</p> <p>Graditelji/ce skela rade pretežno za zanatska i industrijska preduzeća građevinske branše kao npr. za zidarske firme ili firme koje proizvode skele i dizalice ili zidaju mostove i tunele. Osim toga rade i u preduzećima za čišćenje fasada i staklenih površina, preduzećima za montažu ili postavljanje šatora i bina.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Graditelj/ica skela treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Skelarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Graditelj/ica skela	Gerüstbauer/in	Scaffolder	

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Graver/ka	Graveur/in	Engraver	<p>Graveri i graverke graviraju imena, datume, grbove, posvete, ornamente, slike, figure i simbole na ukrasnim i upotrebnim predmetima kao npr. zlatnom i srebrnom nakitu ili natpisima i oznakama firmi od metala, plastike ili porculana. Oni/e izrađuju ručno ili na CNC-mašinama modele, šablone, kopije, privjeske ili različite predmete kao npr. alate za štancovanje, štampanje, pečatanje, impregniranje ili rezanje.</p> <p>Graveri/ke rade uglavnom u zanatskim graverskim radnjama kao i u industrijskoj proizvodnji alata. Osim toga oni/e vrše i ekspresan servis graviranja znakova i natpisa i izradu ključeva. Moguća je i specijalizacija za obradu i brušenje dragog i poludragog kamenja.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Graver/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine u zanatstvu sa sljedećim težištima:</p> <p>Tehnike graviranja ravnih površina Tehnike graviranja reljefnih površina</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Graverski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Hemijski čistač/ica	Textilreiniger/in	Textile Cleaner	<p>Hemijski čistači/ice peru i čiste tekstil svih vrsta.</p> <p>Oni/e rade prije svega u hemijskim čistionicama kao i perionicama hotela ili bolnica. Osim toga mogu da rade i u preduzećima za oplemenjivanje tekstila i hemijsko čišćenje i farbanje.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Hemijski čistač/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji i trgovini.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Hemijsko-čistački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Hirurški mehaničar/ka

Chirurgiemechaniker/in

Surgical Instrument Maker

Hirurški mehaničari/ke izrađuju hirurške ili kozmetičke instrumente, implantate i medicinske uređaje od plemenitih metala, čelika, kaučuka i plastike i indirektno utiču na liječenje mnogih pacijenata. Osim dosjetljivosti posjeduju i dobra anatomska znanja koja im pomažu da uz zanatske vještine i tehnički know-how oblikuju hirurški alat i medicinsku opremu.

Oni/e izrađuju razne posude, makaze, skalpele, kliješta, hvataljke, zatezne igle, očne pincete, špriceve, injekcije ali i turpije i dljeteta za ortopediju, stetoskope, inhalatore i visokotehnologizovane endoskope sa naprednom optikom. Osim toga oni/e održavaju i popravljaju instrumente, oštre noževe i sječiva, zamjenjuju pokvarene djelove, obnavljaju šarafe i nitne i čiste i poliraju hirurške instrumente.

Hirurški mehaničari/ke rade uglavnom u radionicama zdravstvenog i ortopedskog zanatstva. Njihovi klijenti su najčešće ljekari koji koriste specijalne instrumente za posebne hirurške zahvate u mikrohirurgiji ili u minimalnoj invazivnoj hirurgiji ali i veterinari, medicinsko osoblje i zdravstveni fondovi. Osim toga mogu da rade i u preduzećima precizne mehanike koja proizvode medicinsku opremu i instrumente.

Obrazovanje

Hirurški mehaničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/5 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.

Majstorski ispit

Mehaničarski majstor za hirurgiju (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Hotelijer/ka

Hotelfachmann/frau

Hotelier

Hotelijeri/ke rade u svim odjelima hotela, na prijemu, rezervacijama, u prodaji, servisu, na spremanju soba, izdavanju jela i pića kao i u odjelima za organizaciju manifestacija. Oni/e planiraju i organizuju sve poslove u hotelu, savjetuju goste, vode korespondenciju, uređuju i kontrolišu prostorije, organizuju nabavku, daju ponude, vode kasu, pripremaju, sprovode i kontrolišu marketinške koncepte, brinu o knjigovodstvu, robnom poslovanju i vode personal.

Hotelijeri/ke imaju izvrsne mogućnosti da napreduju u karijeri u bilo kom odjelu preduzeća: etaže, recepcija, rezervacije, prodaja, restoran, banket sala, sve do uprave. Oni/e uglavnom rade u hotelima i pansionima kao rukovodioci pojedinačnih odjela, direktori/ke ili samostalni/e preduzetnici/e ugostiteljskih preduzeća. Osim toga mogu da rade i u restoranima i kafeima, diskotekama ili tržnim centrima sa kafeom.

Obrazovanje

Hotelijer/ka treba da postane priznato stručno zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu. Moguće je i dualno obrazovanje u preduzeću i u školi.

Majstorski ispit

Hotelijerski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Hotelski menadžer/ka	Hotelkaufmann/frau	Hotel Manager	<p>Hotelski menadžeri/ke koordiniraju timski rad na relaciji smještaj, restoran, kuhinja, magazin i uprava, a njihova specijalna oblast je organizacija, prodaja, nabavka i knjigovodstvo. Oni/e su u stanju da upravljaju različitim procesima organizacije u hotelu i da ih ujedno nadgledaju i kontrolišu. U stanju su da izdaju račune, organizuju platni promet, obračunavaju troškove i prihode, rade kalkulacije kompletne prodaje, vode administraciju za personal, savjetuju goste, vode prodajne razgovore i serviraju jelo i piće.</p> <p>Hotelski menadžeri/ke rade uglavnom u hotelima, pansionima i restoranima. Osim toga traže ih i kafići, diskoteke, tržni centri sa dnevnim kafeima, kao i marketinške agencije za gastronomske koncepte, privatne klinike, banje, wellness i spa centri ili turističke agencije.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Hotelski menadžer/ka treba da postane priznato stručno zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu. Moguće je i dualno obrazovanje u preduzeću i u školi.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Infoelektroničar/ka

Informationselektroniker/in

Information Electronics

Infoelektroničari/ke razvijaju i sastavljaju informatičke komponente i uređaje, pružaju servisne usluge u oblasti informaciono-tehničkih sistema, savjetuju klijente, prodaju i popravljaju audio i video tehniku, sklapaju računare i računarsku tehniku i ujedno obučavaju klijente i pružaju tehničku podršku.

Infoelektroničari/ke rade u preduzećima za servis uređaja zabavne elektronike i računarske tehnike. Oni/e su odgovorni i za odgovarajuće komunikacione mreže, postavljanje vodova i instalaciju uređaja kao npr. postavljanje antenskih postrojenja, računarskih mreža i alarmnih sistema. U inostranstvu posao nalaze i kod proizvođača ovakvih uređaja i postrojenja.

Kada ugrađuju, održavaju i popravljaju kablovske komunikacione mreže, oni/e rade u prostorijama svojih privatnih ili poslovnih klijenata, stambenim prostorijama, kancelarijskim objektima, magazinima ili proizvodnim pogonima. Popravke kod klijenata se svode uglavnom na zamjenu uređaja ili sastavnih dijelova. Stvarno mjesto popravaka su radionice u kojima se nalaze testeri i mjerni uređaji kao i različita skladišta za aparate, rezervne dijelove i dokumentaciju.

Obrazovanje

Infoelektroničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju sa sljedećim težištima:

Sistemska tehnika za kancelarije
Uređaji i sistemska tehnika.

Majstorski ispit

Infoelektroničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Instalater/ka vode i grijanja

Wasser- und Heizungsinstallateur/in

Heating and Water Installer

Instalateri/ke vode i grijanja planiraju, montiraju, održavaju i popravljaju centralna grijanja, protočne bojlere, spremnike za vodu, sve vrste kotlova, radijatore, klima uređaje, izmjenjivače toplote, toplotne pumpe, solarne kolektore kao i vodovodne, kanalizacione i ventilacione instalacije, kamine, odvode gasova i savjetuju klijente o energiji i tehnikama uštede.

Osim toga oni/e postavljaju sve vrste cijevi i instalacija na novim i starim objektima vodeći računa da izbjegnu kondenzaciju, gubitak toplote i prenos zvuka. Sljedeće polje rada je montiranje sanitarija u kupatilima, toaletima i kuhinjama kao i hidrofora, sistema za navodnjavanje i postrojenja za suzbijanje kamenca, filtriranje vode i čišćenje sistema. U radu se orijentišu prema građevinskim planovima, tehničkim crtežima, uputstvima proizvođača i planovima instalacija koje djelimično rade i samostalno uz pomoć softvera za crtanje i planiranje.

Instalateri/ke vode i grijanja rade prije svega u zanatskim preduzećima za instalaciju vode, struje, gasa, grijanja i hlađenja a posao im se nudi i u preduzećima za ugradnju postrojenja za sakupljanje kišnice ili dobijanje tzv. čiste energije iz obnovljivih izvora. Osim toga rade i u građevinskim preduzećima, javnim službama za vodosnabdjevanje, na održavanju bazena, u brodogradilištima ili u službama kućnih majstora koje su postale najnoviji trend.

Obrazovanje

Instalater/ka vode i grijanja treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji. Mono zanimanje treba organizovati bez specijalizacije po smjerovima ili težištima a od polovine druge godine treba organizovati specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:

Tehnike vode i gasa
Tehnike grijanja
Tehnike ventilacije
Obnovljivi izvori energije.

Majstorski ispit

Instalaterski majstor vode i grijanja (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Izolater/ka toplote, vlage, hladnoće i zvuka

Wärme-, Kälte- und Schallschutisolierer/in

Heat, Low-Temperature and Noise Insulation Worker

Izolateri/ke toplote, vlage, hladnoće i zvuka pomažu da se uštedi energija, zaštiti od buke i vatre i poboljša akustika.

Izolateri/ke toplote, vlage, hladnoće i zvuka rade prije svega u izolacionim preduzećima kao npr. za akustičnu i zvučnu zaštitu. Osim toga mogu da rade i u mašingradnji ili hemijskoj i farmaceutskoj industriji – svuda gdje treba izolovati zgrade, postrojenja ili mašine od gubitka toplote, hladnoće i buke. Posao im se takođe nudi i u maloprodaji odnosno velikoprodaji materijala za izolaciju, kao i na gradilištima gdje rade na otvorenom.

Obrazovanje

Izolater/ka toplote, vlage, hladnoće i zvuka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje za mono zanimanje treba organizovati u zanatstvu i industriji bez specijalizacije na stručne oblasti i težišta. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se odvija na dva nivoa. Nakon završetka prvog nivoa (2 godine) treba omogućiti sticanje zanatskog zvanja izolater/ka toplote, hladnoće, vlage i zvuka (1 godina).

Majstorski ispit

Izolaterski majstor toplote, hladnoće, vlage i zvuka (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Kamenorezac/čica i skulptor/ka

Steinmetz/in und Steinbildhauer/in

Stonemason and Sculptor

Kamenoresci i skulptori/ke obrađuju prirodni i vještački kamen za podne i fasadne ploče, stepenice ili prozorske okvire i dizajniraju, izrađuju i restauriraju spomenike od kamena.

Kamenoresci i skulptori/ke rade prije svega u kamenolomima i radionicama za obradu i preradu prirodnog kamena kao npr. u kamenorezačkim radionicama za nadgrobnne spomenike ili u preduzećima za sanaciju objekata. Osim toga posao im se nudi i u preduzećima za obradu mermera i prirodnog kamena. Ponekad rade i u crkvenim kolibama ili preduzećima za restauraciju fasada istorijskih objekata i spomenika kulture.

Radno mjesto im je u prvoj liniji radionica ili vanjski pogon. Tu izrađuju objekte od prirodnog kamena. Osim toga mogu se naći i na građevinama ili grobljima gdje postavljaju, restauriraju ili saniraju djelove objekata ili nadgrobnne spomenike.

Obrazovanje

Kamenorezac/čica i skulptor/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u preduzećima i stručnim školama prema sljedećim stručnim oblastima:

Kamenorezački radovi
Skulptorski radovi.

Majstorski ispit

Kamenorezački i skulptorski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Kancelarijski prodavac/prodavačica	Bürokaufman/frau	Office Sales Manager	<p>Kancelarijski prodavac/prodavačica obavljaju sve komercijalne i menadžerske poslove u okviru preduzeća, upravnih odjela ili udruženja i brinu da poslovni, informacioni i komunikacioni tokovi teku neometano.</p> <p>Kancelarijski prodavci/prodavačice rade uglavnom u upravnim odjelima preduzeća svih privrednih grana najčešće u kancelarijama ili u velikim administrativnim prostorijama, gdje obavljaju veći dio svojih zadataka za kompjuterom. U prostorijama za sastanke usaglašavaju se sa kolegama i pretpostavljenima.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Kancelarijski prodavac/prodavačica treba da postane priznato stručno zanimanje slično zanatskom po zakonu o stručnom obrazovanju i zakonu o zanatstvu. Mono zanimanje treba organizovati u industrijskim i trgovinskim preduzećima i u zanatstvu bez specijalizacije po smjerovima ili težištima. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u preduzećima i stručnim školama. Školsko obrazovanje je takođe moguće.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.</p>
Keramičar/ka	Keramiker/in	Potter/ Ceramist	<p>Keramičari/ke izrađuju upotrebne i dekorativne predmete od keramike, glaziraju ih i rade dekor.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Keramičar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine po stručnim oblastima i da se organizuje u preduzećima i stručnim školama. Od druge godine treba organizovati specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:</p> <p>Keramičar/ka – građevinska keramika Keramičar/ka – dekoracije Keramičar/ka – grnčarstvo</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Keramičarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Keramičar/ka, popločivač/ica i mozaičar/ka	Fliesen-, Platten- und Mosaikleger/in	Tile, Slab and Mosaic Setter (Layer)	<p>Keramičari/ke, popločivači/ice i mozaičari/ke presvlače zidove, podove i fasade pločama od keramike, stakla kao i prirodnog i vještačkog kamenja.</p> <p>Keramičari/ke, popločivači/ice i mozaičari/ke rade prije svega u preduzećima građevinskog zanata u kojima polažu pločice i ploče kao i u preduzećima za izradu kaljavih peći. Osim toga rade i u proizvodnji i obradi prirodnih kamenih ploča.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Keramičar/ka, popločivač/ica i mozaičar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji. Evropska praksa je da se prva godina pohađa u stručno školi i da bude istovjetna za sva građevinska zanimanja bez obzira da li se radi o školskom ili dualnom sistemu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Keramičarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Knjigovezac/Knjigovežnica	Buchbinder/in	Bookbinder	<p>Knjigovesci/Knjigovežnice povezuju listove različitih materijala u knjige, brošure i specijalne proizvode.</p> <p>Oni/e rade uglavnom u štamparijama, reklamnim agencijama i foto-kopirnicama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Knjigovezac/Knjigovežnica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u preduzeću. Od 2. godine treba omogućiti specijalizaciju za sljedeće stručne oblasti:</p> <p>Knjigovezac/Knjigovežnica – izrada knjiga (serija) Knjigovezac/Knjigovežnica – dalja obrada štampanog materijala (serija) Knjigovezac/Knjigovežnica – izrada pojedinačnih i posebnih proizvoda</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Knjigovezački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Kotlar/ka i monter/ka aparata

Behälter- und Apparatebauer/in

Container and Technical Instrument Maker

Kotlari/ke i monter/ke aparata proizvode uz pomoć CAD i CAM programa mehaničko-električne i elektronske uređaje, toplotne izmjenjivače, turbine za procesnu, prehrambenu i energetska tehniku kao i uređaje za snabdijevanje objekata, kotlove i cjevovode. Oni/e montiraju djelove u elektronske i precizno-mehaničke i elektromehaničke sisteme ili postrojenja, provjeravaju njihovu funkcionalnost, i ujedno ih programiraju i održavaju. Neki od njih su agregati za struju, priključni i zaštitni ormari, upravljači sa motorom, uređaji za regulisanje struje, mrežni uređaji, precizna brojila, optički mjerni i sigurnosni uređaji ili senzori pritiska, vibracija, obrta, snage i težine.

Kotlari/ke i monter/ke aparata rade uglavnom u preduzećima koja proizvode mašine i postrojenja koja uz pomoć kompjuterske, robotičke i senzorske tehnike omogućuju potpunu automatizaciju procesa proizvodnje, osiguranje kvaliteta, kontrolu grešaka ili pakovanje. Oni/e rade na razvoju, proizvodnji, održavanju i popravkama ovih uređaja i postrojenja ali i u marketingu, prodaji, savjetovanju i servisu za klijente. Osim toga potrebni su i industrijskim preduzećima za prehranu, radio-televizijske komunikacije, kao i proizvođačima postrojenja za grijanje i ventilaciju.

Obrazovanje

Kotlar/ka i monter/ka aparata treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.

Majstorski ispit

Kotlarski i monterski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Kozmetičar/ka	Kosmetiker/in	Cosmetician	<p>Kozmetičari/ke savjetuju klijente o različitim postupcima njege tijela i ljepote, sprovode tretmane lica i čitavog tijela i ujedno prodaju kozmetičke proizvode.</p> <p>Kozmetičari/ke rade uglavnom u kozmetičkim studijima i salonima. Osim toga rade i u wellness i spa hotelima i klubovima. Parfimerije ili prodavnice kozmetike nude takođe mogućnost za posao, kao i prakse kožnih ljekara.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Kozmetičar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji i trgovini. Školsko obrazovanje je takođe moguće.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Kozmetičarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Krojač/ica	Maßschneider/in	Tailor and Dressmaker	<p>Krojači/ice kroje i šiju individualne komade odjeće po mjeri prema sopstvenim skicama ili željama svojih klijenata.</p> <p>Oni/e rade uglavnom u zanatskim krojačnicama za šivenje i prepravke. Posao im se nudi takođe u odjelima za kostimografiju u pozorištima i filmskim ili televizijskim studijima. Osim toga mogu da rade i u robnim kućama ili buticima sa službom za prepravku odjeće.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Krojač/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu sa sljedećim težištima:</p> <p>Dame Muškarci</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Krojački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Krovopokrivač/ica

Dachdecker/in

Roofer

Krovopokrivači/ce grade, popravljaju i održavaju različite vrste krovova, postavljaju rogove za krovnu konstrukciju, pokrivaju ih tegolama, ciglama, metalnim tablama, kamenim i fiber pločama ili betonom, izrađuju svjetlosne kupole i ugrađuju krovne prozore. Osim toga izrađuju i montiraju toplotnu, zvučnu i hidro-izolaciju krovova, presvlače fasade i dimnjake, dihtuju krovne, zidne i podne površine kao npr. balkone, terase i nadstrešnice i postavljaju oluke, držače snijega, krovne merdevine, gromobrane ili solarne sisteme. Oni/e zaštićuju betonske ploče ravnih krova

Krovopokrivači/ce rade na građevinama u malim i srednjim preduzećima građevinskog zanatstva kao i u velikim kompanijama za izgradnju objekata i dvorana kao npr. sportskih ili sajamskih hala. Oni/e saraduju sa tesarima, limarima i zidarima, montiraju skele i dizalice i nose zaštitne šljemove a pri radu na velikim visinama koriste zaštitno remenje i sajle, ne smiju da pate od nesvjestica i da budu osjetljivi na vremenske prilike.

Obrazovanje

Krovopokrivač/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine u dualnom obliku u dva stručna smjera i treba da se odvija u preduzećima i stručnim školama. U 3. godini treba da postoji specijalizacija za sljedeće stručne oblasti:

Krovopokrivač/ica – tehnike krovova, zidova i dihtovanja

Krovopokrivač/ica – tehnike pokrivanja krovova trskom

Majstorski ispit

Krovopokrivački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Krznar/ka	Kürschner/in	Furrier	<p>Krznari/ke obrađuju krzno i kožu prema zadatim uzorcima ili sopstvenim skicama i od toga izrađuju krznenu i kožnu odjeću.</p> <p>Oni/e rade uglavnom u zanatskim krznarama ili u industrijskoj proizvodnji odjeće od krzna. Osim toga rade i u specijalizovanim prodavnicama krzna.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Krznar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Krznarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Kuvar/ica

Koch/Köchin

Cook

Kuvari/ce su odgovorni za ugled restorana, jer tamo gdje se dobro jede, ponovo se i vraća, odnosno ukoliko je meso tvrdo ili sos grudvast, onda se to odražava na čitavu firmu. Kuvari/ce obavljaju uz pomoć zanatskih vještina i tehničkih postupaka sve radnje vezane za pripremu sezonskih i egzotičnih jela, regionalnih specijaliteta ili zdrave hrane. Kada naprave plan jela ili svečanosti, oni/e se informišu o uslovima, cijenama i isporuci, pažljivo biraju namirnice i priloge, kontrolišu svježinu i kvalitet, stručno ih odlažu, organizuju radove u kuhinji, spremaju jela i vode računa da ona budu spremna u pravom trenutku i po pravilnom redoslijedu, jer se zna da gosti ne vole da čekaju.

U manjim kuhinjama kuvari/ce kuvaju, peku, prže, garniraju i dekorišu jela samostalno. U kuhinjama velikih hotela kuvari/ce rade u brigadama, tako je npr. *entremetier* zadužen za pripremu supa, toplih jela i priloga, *gardemanger* je odgovoran za hladnu kuhinju, *saucier* za meso, ribu, soseve i fondove a *patissier* za slatka jela, deserte, torte i sladolede. Osim toga oni/e predlažu menije, kalkulišu cijene i savjetuju goste.

Kuvari/ce rade uglavnom u kuhinjama restorana, hotela, banja, kantina ili u catering-u, kao i na luksuznim brodovima, u industriji gotovih proizvoda ili bolnicama i studentskim domovima.

Obrazovanje

Kuvar/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu. Moguće je i dualno obrazovanje u preduzeću i u školi.

Majstorski ispit

Kuvarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Laker/ka motornih vozila	Fahrzeuglackierer/in	Car Varnisher	<p>Lakeri/ke motornih vozila oblikuju vozila, konstrukcije i specijalne uređaje nanošenjem lakova, natpisa i znakova, dizajniraju izgled vozila, lakiraju posebne efekte i štite i održavaju vozila uz pomoć odgovarajućih konzervacionih mjera.</p> <p>Lakeri/ke motornih vozila rade obično u radionicama za lakiranje motornih vozila. Osim toga traže ih i proizvođači automobila u inostranstvu ali i u lakirnicama drugih fabrika i pogona kao npr. brodogradilišta, proizvođači i serviseri jahti ili šinskih vozila.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Laker/ka motornih vozila treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Lakerski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Limar/ka	Klempner/in	Plumber	<p>Limari/ke izrađuju djelove od pleha za kućne krovove i fasade, montiraju ih na licu mjesta i ujedno ih održavaju i popravljaju.</p> <p>Limari/ke rade prije svega u zanatskih preduzećima instalacionog građevinarstva kao npr. u limarskim radionicama ili u preduzećima za instalaciju gasa, vode, grijanja i ventilacije. Osim toga oni/e mogu da rade i u specijalizovanim preduzećima za obradu metala u građevinarstvu i visokogradnji kao npr. u krovopokrivačkim preduzećima ili preduzećima za izradu fasada.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Limar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Limarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Mehaničar/ka dvotočkaša	Zweiradmechaniker/in	Bicycle and Motorcycle Mechanic	<p>Mehaničari/ke dvotočkaša popravljaju motorizovane i nemotorizovane dvotočkaše i višetočkaše kao i specijalna vozila i ujedno ih opremaju ili preuređuju.</p> <p>Mehaničari/ke dvotočkaša rade uglavnom u servisima i automehaničarskim radnjama ali i u prodaji i iznajmljivanju dvotočkaša.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Mehaničar/ka dvotočkaša treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine po stručnim oblastima. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:</p> <p>Mehaničar/ka dvotočkaša – tehnika bicikala Mehaničar/ka dvotočkaša – tehnika motocikala</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Mehaničarski majstor dvotočkaša (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Mehaničar/ka građevinskih i poljoprivrednih mašina	Mechaniker/in für Land- und Baumaschinentechnik	Agricultural and Construction Machines Mechanic	<p>Mehaničari/ke građevinskih i poljoprivrednih mašina održavaju i popravljaju sve građevinske i poljoprivredne mašine počevši od kosilica za baštu, vozila i tehnike za šumarstvo, sve do građevinskih mašina na hidrauliku, pneumatiku i elektroniku.</p> <p>Mehaničari/ke građevinskih i poljoprivrednih mašina rade pretežno u preduzećima za servis i popravku mašina. U inostranstvu rade i kod proizvođača građevinskih, poljoprivrednih i šumarskih mašina a traže ih i preduzeća za iznajmljivanje određenih mašina kao npr. kranova.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Mehaničar/ka građevinskih i poljoprivrednih mašina treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Mehaničarski majstor građevinskih i poljoprivrednih mašina (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Mehaničar/ka za gume i vulkanizersku tehniku

Mechaniker/in für Reifen- und Vulkanisationstechnik

Vulcaniser and Tire Mechanic

Mehaničari/ke za gume i vulkanizersku tehniku popravljaju i montiraju gume, balansiraju točkove, ravnaju profile, optimizuju vozni trap, obnavljaju pneumatike i repariraju gume.

Oni/e rade uglavnom u vulkanizerskim zanatskim radionicama koje obično imaju i autoperionicu.

Obrazovanje

Mehaničar/ka za gume i vulkanizersku tehniku treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od druge godine treba omogućiti specijalizaciju za jednu od sljedećih stručnih oblasti:

Gume i tehnika voznog trapa
Vulkanizaciona tehnika

Majstorski ispit

Mehaničarski majstor za gume i vulkanizersku tehniku (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Mehatroničar/ka roletni i zaštita od Sunca

Rollladen- und Sonnenschutzmechaniker/in

Roller Blinds and Sunshade Mechatronic

Mehatroničari/ke roletni i zaštita od Sunca izrađuju i montiraju roletne i sisteme za zamračivanje i zaštitu od Sunca, uzimaju mjere na licu mjesta, ugrađuju električne pogone i instaliraju uređaje za upravljanje koristeći različite materijale kao npr. drvo, metal, tekstil ili plastiku. Osim toga oni/e izvode izolacione radove, pričvršćuju specijalne zidne, plafonske i krovne nosače i vrše radove održavanja i popravke.

Mehatroničari/ke roletni i zaštita od Sunca rade uglavnom u specijalizovanim preduzećima za montažu i proizvodnju prozora, vrata, roletni, rolo- i mrežnih kapija, žaluzina, nadstrešnica od metala, drveta ili plastike.

Obrazovanje

Mehatroničar/ka roletni i zaštita od Sunca treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.

Majstorski ispit

Mehaničarski majstor za roletne i zaštitu od Sunca (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Menadžer/ka sistemske gastronomije

Fachmann/frau für Systemgastronomie

Manager of System Gastronomy

Menadžeri/ke sistemske gastronomije realizuju standardizovane i centralno utvrđene gastronomske koncepte preduzeća iz sistemske gastronomije i sprovode zadane standarde vodeći računa o tome da ponuda i kvalitet u njihovim filijalama ne odstupaju od utvrđenih pravila. Njihov posao je da organizuju radne zadatke u prodajnom prostoru ili u kancelariji, da uslužuju i savjetuju goste, prezentiraju i prodaju proizvode, planiraju angažovanje personala, vode administraciju, kontrolišu troškove i organizuju marketinške mjere.

Menadžeri/ke sistemske gastronomije rade uglavnom u restoranima sa samoposluživanjem, fast-food lancima i gostionicama koje sprovode standardizovane gastronomske koncepte. Osim toga traže ih i restorani na benzinskim pumpama, ustanove za kolektivnu ishranu kao npr. kantine velikih preduzeća, dječji ili starački domovi, bolnice ili catering preduzeća. Oni/e imaju mogućnost da napreduju u struci od pozicije asistenta, preko rukovodioca restorana do samostalnog/e vlasnika/ce franšize.

Obrazovanje

Menadžer/ka sistemske gastronomije treba da postane priznato stručno zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu.

Majstorski ispit

Menadžerski majstor sistemske gastronomije (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Mesar/ka

Fleischer/in

Butcher

Mesari/ke provjeravaju da li je meso dobro, rastavljaju ga u sočne komade, proizvode kobasice i demonstriraju svoju fantaziju i ukus. Mesarski zanat već odavno nije samo tradicionalno zanimanje nego moderan biznis sa snažnom high tech komponentom u kome se sve vrti oko zadovoljstva i kvaliteta. Jedan od glavnih zadataka mesara/ke je nabavka "sirovina" sa sigurnim i kontrolisanim porijeklom i naknadna prerada. Mesari/ke prave sve što se može zamisliti od mesa, počevši od tradicionalnih specijaliteta i kobasica, do originalnih kulinarskih ideja za privatne žurke, prijeme ili druge velike manifestacije.

Mesari/ke rade u mesarskim zanatskim radnjama, pogonima za preradu mesa, klanicama, kao i industrijskim preduzećima, supermarketima u odjelima za svježe meso ili u velikim kuhinjama. Ukoliko rade u klanicama, posebno se vodi računa o tome da životinje ne trpe bol pa se najprije uspavljaju i umiruju posebnim pištoljima ili električnom strujom. Higijenski propisi igraju ovdje veoma značajnu ulogu.

Obrazovanje

Mesar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji i trgovini. Kao mesar/ka moguće je izabrati jedno od 6 različitih težišta:

Proizvodnja posebnih proizvoda od mesa i kobasica
Savjetovanje klijenata i prodaja
Priprema gotovih jela
Klanje
Servis manifestacija
Pakovanje proizvoda

Majstorski ispit

Mesarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Metalograditelj/ica

Metallbauer/in der Fachrichtung Konstruktionstechnik

Builder of Metal Constructions

Metalograditelji/ce kuju, turpijaju, buše, spajaju, vare, tokare, griju, letuju, navijaju, savijaju, bruse, glođu i montiraju kovane i varene ograde, stepenice, vrata, kapije, prozore, razne okvire i profile kao i čelične i metalne konstrukcije za objekte i bašte, elemente moderne arhitekture, namjenska vozila i funkcionalne predmete od čelika, nehrđajućeg čelika, aluminijuma, bronzе, bakra ili plastike. Osim toga oni/ popravljaju i održavaju svoje radove, provjeravaju pukotine, otklanjaju smetnje i štite od rđe.

Metalograditelji/ce rade pretežno u zanatskim bravarskim, zavarivačkim i kovačkim radnjama i u industriji kao npr. u brodogradnji. Posao im se nudi i u građevinarstvu i visokogradnji kao i u preduzećima za pokrivanje krovova ili izradu fasada.

Obrazovanje

Metalograditelj/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu prema sljedećim stručnim oblastima:

Metaloprerada
Konstrukciona tehnika

Majstorski ispit

Metalograditeljski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Metaloprerađivač/ica

Metallbildner/in

Metal Shaper (Metal Moulder)

Metaloprerađivači/ice kuju, žare, kale, savijaju, letuju, buše, štancuju i zakivaju tehničke, umjetničke, sakralne i upotrebne predmete od metala ali i uz pomoć CAD programa (Computer Aided Design) i CNC mašina (Computer Numeric Control). Osim toga oni/e obrađuju spoljne površine metala, tope i izlivaju metal i izrađuju različite predmete od željeza, čelika, aluminijuma, bakra i drugih legura kao npr. zvona, šablone, djelove namještaja, svijećnjake ili oružje.

Metaloprerađivači/ce rade uglavnom u zanatskim bravarskim radnjama, kovačnicama, livnicama ali i u željeznoj, čeličnoj i obojenoj industriji, brodogradnji, tvornicama turbina, pumpi i kompresora ili vodoinstalaterskim firmama.

Obrazovanje

Metaloprerađivač/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/5 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za jednu od sljedećih stručnih oblasti:

Konstrukciona tehnika
Metaloprerađiva

Majstorski ispit

Metaloprerađivački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Mlinar/ka, tehnolozi u mlinovima i pogonima za proizvodnju stočne hrane	Müller/in, Verfahrenstechnologe in der Mühlen- und Futtermittelwirtschaft	Miller, Technologist in Mills and Factories for the Production of Animal Food	<p>Mlinari/ke, tehnolozi u mlinovima i pogonima za proizvodnju stočne hrane rukuju, nadgledaju i održavaju mašine i postrojenja za proizvodnju proizvoda od žitarica, maslina, stočne hrane i specijalnih proizvoda kao npr. začina u prahu.</p> <p>Mlinari/ke, tehnolozi u mlinovima i pogonima za proizvodnju stočne hrane rade uglavnom u mlinovima za žitarice, cijedenje maslina, pogonima za proizvodnju stočne hrane i specijalnim mlinovima. Osim toga da rade i u velikim pekarama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Mlinar/ka, tehnolog/inja u mlinovima i pogonima za proizvodnju stočne hrane treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatskim i industrijskim preduzećima iz mlinarske branše i branše za proizvodnju stočne hrane.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Mlinarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Modelar/ka i livac/livkinja	Modellbauer/in	Pattern Model and Mould Maker	<p>Modelari/ke liju industrijske i izložbene predmete a ako je to potrebno, rade i neophodne modele i alate za tu svrhu.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Modelar/ka i livac/livkinja treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u preduzećima. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:</p> <p>Modelar/ka i livac/livkinja – Izrada izložbenih modela Modelar/ka i livac/livkinja – Izrada proizvodnih modela</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Modelarski i livački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Modista/ica

Modist/in

Milliner

Modisti/ce proizvode po sopstvenim ili zadanim skicama filcane, slamene ili kožne šešire, štofane kape i druge predmete za pokrivanje glave.

Modisti i modistice rade pretežno u preduzećima za zanatsku izradu kapa. Osim toga oni/e mogu da rade i u industrijskoj serijskoj proizvodnji kapa i predmeta za pokrivanje glave. Oni/e obavljaju zanat i u krojačnicama operskih kuća, pozorišta ili filmskih studija gdje izrađuju kostime i kape.

Obrazovanje

Modista/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.

Majstorski ispit

Majstorski modista (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Moler/ka i dekorater/ka objekata

Bauten- und Objektbeschichter/in

Interior and exterior Decorator

Moleri/ke i dekorateri/ke objekata dekorišu, presvlače, oblažu, oblikuju, saniraju, modernizuju, štite i ukrašavaju kamene, drvene, betonske, metalne i plastične površine stanova, zgrada, objekata i konstrukcija svih vrsta. Osim toga oni/e obilaze i analiziraju objekte, preporučuju tonove i kvalitet boja, vrste lakova, tapeta i obloga, kalkulišu materijal i potrebno vrijeme i daju ponude. Od zanatskih radova pripremaju podloge, otklanjaju oštećenja i staru farbu, gletuju površine, saniraju vlagu, pukotine i neravnine, uklanjaju rđu kod metala, farbaju i lakiraju unutra i spolja, tapaciraju prostorije, oblažu plafone, zidove i podove i ugrađuju toplotnu i zvučnu izolaciju na fasadama i podovima kao i materijale suve gradnje.

Moleri/ke i dekorateri/ke objekata rade uglavnom u malim i srednjim preduzećima molerskog i lakerskog zanata i preduzećima za oblikovanje fasada i interijera. Osim toga traženi/e su i u firmama za tehniku oblaganja podova, zaštitu građevina od korozije i restauraciju. Njihovo radno mjesto je kod klijenta i na otvorenom prostoru a budući da rade na merdevinama i skelama, ne smiju imati smetnje sa ravnotežom. Poslove mogu dobiti i u inostranstvu po narudžbi ili učešćem na javnim tenderima kao npr. zemalja EU <http://ted.europa.eu/> (Tenders Electronic Daily) ili Generalne Direkcije Evropske Unije http://ec.europa.eu/dgs_en.htm. Adresa crnogorske Direkcije javnih radova je www.gov.me/djr.

Obrazovanje

Moler/ka i dekorater/ka objekata treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje za mono zanimanje treba da traje 2 godine bez specijalizacije po smjerovima i težištima. Nakon toga treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti u trajanju od 1 godine:

Dizajniranje i održavanje
Fresko-slikarstvo
Zaštita spomenika kulture
Zaštita konstrukcija od korozije.

Majstorski ispit

Molerski i dekoraterski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Moler/ka i laker/ka

Maler/in und Lackierer/in

Painter and Varnisher

Moleri/ke i lakeri/ke rade podjednako i u novogradnji i na sanaciji, modernizaciji i održavanju objekata kao i zaštiti spomenika. Oni/e obrađuju, farbaju i presvlače unutrašnje prostorije objekata i spoljašne fasade.

Obrazovanje

Moler/ka i laker/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine prema stručnim oblastima i da se organizuje u preduzećima. Od druge godine treba da se omogući specijalizacija za neku od sljedećih stručnih oblasti:

- a) Moler/ka i laker/ka – Zaštita konstrukcija od korozije
- b) Moler/ka i laker/ka – Dizajniranje i održavanje
- c) Moler/ka i laker/ka – Freskoslikarstvo i zaštita spomenika

a) Moleri/ke i lakeri/ke koji su specijalizovani za zaštitu konstrukcija od korozije, štite i saniraju objekte, djelove objekata, građevine i postrojenja prvenstveno od betona, čelika i metala. Oni/e nanose premaze i slojeve, dihtuju fuge i izvode antikorozivne mjere i mjere za zaštitu od požara.

b) Moleri/ke i lakeri/ke koji su specijalizovani za dizajniranje i održavanje objekata, dizajniraju, obrađuju, farbaju i presvlače unutrašnje zidove, plafone, podove i fasade objekata. Oni/e održavaju objekte različitih materijala i osvježavaju spoljašne fasade novim bojama.

c) Moleri/ke i lakeri/ke koji su specijalizovani za freskoslikarstvo i zaštitu spomenika, saniraju i rekonstruišu zidove, svodove, fasade i freske na zidovima istorijskih objekata. Oni/e oblikuju i dizajniraju ornamente i profile, oslikavaju skulpture i izvode rekonstrukcije i reprodukcije.

Majstorski ispit

Molerski i lakerski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Monter/ka bicikala	Fahrradmateur/in	Bicycle Monteur	<p>Monteri/ke bicikala montiraju bicikla i sisteme iz djelova i komponenti, opremaju ih dodatnom opremom i uređajima i ujedno održavaju bicikla.</p> <p>Monteri i monterke bicikala rade uglavnom u preduzećima za montažu i popravku bicikala. Osim toga rade i u prodavnicama bicikala i opreme a mogućnost zaposlenja postoji i u oblasti izdavanja bicikala.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Monter/ka bicikala treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Mono zanimanje treba da traje 2 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji i trgovini. Nakon druge godine treba omogućiti specijalizaciju za mehaničara/ku motornih dvotočkaša u periodu od jedne godine. U tom slučaju završni ispit za montera/ku bicikala treba da služi kao međuispit za mehaničara/ku motornih dvotočkaša.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Biciklistički majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Obučar/ka	Schuhmacher/in	Shoemaker	<p>Obučari/ke dizajniraju i proizvode cipele po mjeri, prerađuju konfekcijske cipele i obnavljaju i popravljaju obuću. Osim toga oni/e ugrađuju potpetice i uloške u konfekcijske cipele i obuću po mjeri.</p> <p>Obučari/ke rade u preduzećima obućarskog zanata ili u zanatskim kožnim radionicama. Osim toga posao im se nudi i u službama za brzu popravku cipela, kao i u radionicama stručnih ortopedskih i sanitetskih prodavnica. Isto tako traže ih i pozorišne i operne kuće a u inostranstvu i filmske i televizijske kuće koje imaju obućarske radionice.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Obučar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Obućarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Oplemenjivač/ica stakla

Glasveredler/in

Glass Refiner

Oplemenjivači/ice stakla obrađuju staklo, predmete od stakla i slične materijale rezanjem, bušenjem, brušenjem, pjeskarenjem i poliranjem i oplemenjuju ih hemijskim ili mehaničkim tehnikama. Oni/e dizajniraju ornamente, dekore, grbove, natpise i monograme na vazama, tanjirima, čašama i drugim predmetima, graviraju apstraktne forme, cvjetne ukrase i figure i postižu nevjerovatne svjetlosne efekte brušenjem ivica, linearnim ukrašavanjem ili obradom stakla uz pomoć kiselina.

Oplemenjivači/ce stakla rade u radionicama, na građevinama ili drugim objektima uglavnom u malim i srednjim preduzećima koja se bave brušenjem ravnog stakla, oplemenjivanjem staklenih površina, gravurama, obradom konkavnih stakala, oslikavanjem grnčarije ili izradom staklenih kućišta, abažura za lampe i ukrasnih kamenčića od stakla.

Obrazovanje

Oplemenjivač/ica stakla treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:

Oplemenjivanje uglova i površina
Brušenje stakla i gravura
Slikanje na staklu i umjetničko zastakljivanje

Majstorski ispit

Majstor za oplemenjivanje stakla (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Optičar/ka

Augenoptiker/in

Optometrist (Optician)

Optičari/ke su istovremeno precizni mehaničari i očni ljekari koji vrše očne preglede, dizajniraju i izrađuju okvire za naočale i izrađuju stakla i kontaktna sočiva na osnovu odredbe očnog ljekara i prilagođavaju ih anatomiji i ukusima klijenata. Isto tako oni/e izrađuju naočale za Sunce, plivanje, zaštitu na radu i prodaju konfekcijske naočale, kontaktna sočiva, optičke uređaje i obavljaju druge vrste komercijalnih poslova.

Optičari/ke rade pretežno u preduzećima optičarskog zanata a u inostranstvu su traženi i u srednjim industrijskim preduzećima koja proizvode elektronsku i svjetlosnu optiku. Osim toga oni/e često putuju kao trgovački predstavnici/e internacionalnih firmi ili rade u očnim klinikama kao npr. u refraktivnoj hirurgiji.

Radna mjesta samostalnih optičara/ki su uglavnom prodajne prostorije i radionice a menadžerske poslove i korespondenciju sa klijentima obavljaju iz kancelarije. Kao zastupnici/e proizvođača i serviseri optičkih proizvoda npr. kolekcija naočala, dvogleda, mikroskopa, metereoloških uređaja ili foto opreme, oni/e mogu da rade i od kuće i u tim slučajevima su veoma često na putovanjima.

Obrazovanje

Optičar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Mono zanimanje treba organizovati u preduzećima bez specijalizacije po smjerovima i težištima.

Majstorski ispit

Optičarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Ortopedski mehaničar/ka i bandažist/ica

Orthopädiemechaniker/in und Bandagist/in

Orthopedic Mechanic and Bandagist

Ortopedski mehaničari/ke i bandažisti/ce izrađuju vještačke ruke, noge i koljena i pomažu ljudima s invaliditetom da ostanu integrisani u društvu. Oni/e izrađuju ortopedska tehnička pomagala po mjeri kao npr. proteze i povoje (bandaže) ali i invalidska kolica. Osim toga održavaju i popravljaju proizvode ortopedske i rehabilitacione tehnike.

Ortopedski mehaničari/ke i bandažisti/ce rade uglavnom kod proizvođača ortopedskih tehničkih pomagala ili u maloprodajnim specijalizovanim radnjama kao npr. sanitarnim kućama sa pratećom radionicom. Posao im nude i klinike i bolnice sa sopstvenim ortopedskim odjeljenjima.

Ortopedski mehaničari/ke savjetuju klijente u prodavnicama ortopedskih pomagala. Ortopedska pomagala izrađuju u radionicama. Pomagala moraju da se prilagode potrebama klijenata bilo u prodavnici ili kod kuće odnosno u bolnici. Budući da su u čestom kontaktu sa ljudima čija je mobilnost ograničena, kućne posjete i mobilnost su profesionalna svakodnevnica.

Obrazovanje

Ortopedski mehaničar/ka i bandažist/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Mono zanimanje treba organizovati u zanatstvu bez specijalizacije po stručnim oblastima i težištima. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 g.

Majstorski ispit

Ortopedsko-mehaničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Ortopedski obučar/ka	Orthopädieschuhmacher/in	Orthopaedic Shoemaker	<p>Ortopedski obučari/ke izrađuju ortopedsku obuću kao i terapijska i pomoćna sredstva za stopala i noge na zanatski način od i od kožnih i vještačkih materijala kao npr. uloške i proteze za produžetak noge. Pretežno se radi o pojedinačnim komadima koji se prilagođavaju individualnim potrebama klijenata, a ako je to potrebno, oni/e ih ujedno i popravljaju.</p> <p>Ortopedski obučari i obučarke rade uglavnom u stručnim preduzećima ortopedskog obučarskog zanatstva, klinikama i rehabilitacionim centrima kao i sanitarnim kućama sa obučarsko-ortopedskim odjelima. Osim toga oni/e rade i u radionicama za popravku obuće a u inostranstvu i u industrijskoj proizvodnji ortopedskih cipela.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Ortopedski obučar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Ortopedsko-obučarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Parketar/ka	Parkettleger/in	Parquet Layer	<p>Parketari/ke postavljaju, obrađuju i njeguju podove od parketa i druge drvene podove i ujedno ih restauriraju.</p> <p>Parketari/ke rade uglavnom u zanatskim preduzećima za postavljanje parketa, laminata i brodskih podova. Osim toga rade i u specijalizovanim prodavnicama za oblaganje podova sa parketarskim servisom.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Parketar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Parketarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Pečatorezac/čica	Flexograf/in	Flexographic Printer	<p>Pečatoresci/Pečatorezačice izrađuju pečate ili fleksografske ploče kao npr. logotipove za preduzeća i dizajniraju na osnovu dobivenih manuskripata i crteža pečate ili ploče u grafičkim programima vodeći računa o tipografskim principima. Pečatoresci/Pečatorezačice rade uglavnom u flekso-štamparijama i fleksografskim radionicama ali i u reprografskim preduzećima i štamparijama ambalaže.</p> <p>Obrazovanje Pečatorezac/čica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit Pečatorezački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Pekar/ka	Bäcker/in	Baker	<p>Pekari/ke proizvode hljeb, sitna peciva, torte, deserte, bio-proizvode, dijetetska peciva kao i male pekarske snekove prema receptima, ručno ili uz pomoć high tech mašina. U velikim industrijskim preduzećima oni/e proizvode zemičke, peciva i hljeb na tzv. „magistralama“.</p> <p>Pekari/ke rade pretežno u malim i srednjim zanatskim pekarama ili u industrijskim halama, kao i u gastronomiji ili kejtteringu (catering). U zanatstvu nude svježe proizvode i direktno ih prodaju klijentima u sklopu svoje prodaje ili ih isporučuju po narudžbi. Ukoliko imaju sopstveni café ili internet café, oni/e uslužuju ujedno goste. U industrijskim pekarama, gdje je proces potpuno automatizovan, pekari/ke brinu o nesmetanom toku proizvodnje i redovnom snabdijevanju maloprodajnih objekata i klijenata.</p> <p>Obrazovanje Pekar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine a mono zanimanje treba organizovati u zanatstvu i industriji bez specijalizacije po smjerovima i težištima.</p> <p>Majstorski ispit Pekarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Pivar/ka i sladar/ka

Brauer/in und Mälzer/in

Brewer and Maltster

Pivari/ke i sladari/ke vriju pivo tako što od žitarica dobijaju slad koji se miješa i kuva sa vodom, pivskim ječmom, hmeljem i pivskim začinima ali i druge vrste napitaka kao npr. voćne sokove, limunade, mineralnu vodu ili nektar na osnovu sopstvenih ili zadatih receptura.

Pivari/ke i sladari/ke rade uglavnom u velikim pivarama i sladarama ali i u drugim preduzećima koja proizvode sokove od voća i povrća ili druga bezalkoholna pića.

Obrazovanje

Pivar/ka i sladar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.

Majstorski ispit

Pivarski i sladarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Pletač/ica

Flechtwerkgestalter/in

Plaiter

Pletači/ce dizajniraju, oblikuju i izrađuju vrtni i modni namještaj, korpe za hljeb, voće i povrće ili korpe za veš, razne predmete za poljoprivredu i baštu kao npr. fotelje i stolove ili ležaljke i prostirke za plažu i to od različitih materijala kao npr. od ratana, ljeskovog i vrbinog šiblja, bambusa, oguljene španske trske, palminih grana, morske trave ili slame.

Pletači/ce rade pretežno u zanatskim preduzećima kao npr. u zanatskim pletionicama, fabrikama namještaja od pruća i košarskoj industriji. Osim toga oni/e rade i u radionicama za okupacionu i socijalnu terapiju sa osobama sa invaliditetom.

Obrazovanje

Pletač/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu a za obrazovanje osoba sa invaliditetom treba konsultovati preporuke relevantnih zdravstvenih i rehabilitacionih instituta. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatskim preduzećima ili u drugom slučaju u ustanovama za stručnu rehabilitaciju i to prema sljedećim težištima:

Košare
Namještaj od pruća
Pleteni predmeti

Majstorski ispit

Pletački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Podopolagač/ica	Bodenleger/in	Floorer	<p>Podopolagači/ice postavljaju tekstil ili elastične podne podloge, parket kao i materijal za oblaganje i ujedno glačaju podloge i popravljaju stare podove.</p> <p>Podopolagači/ice rade uglavnom u građevinarstvu kao npr. u preduzećima za postavljanje podova ili parketa, uređenje interijera ili u preduzećima za suvogradnju. Osim toga oni/e mogu da rade i u specijalizovanim prodavnicama podnih podloga ili firmama za dizajniranje i izradu sajamskih izložbi i štandova.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Podopolagač/ica treba da postane priznato stručno zanimanje po zakonu o stručnom obrazovanju. Obrazovanje treba da traje 3 godine i može da se organizuje u zanatstvu ili trgovini. Moguće je i obrazovanje u školi.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Podopolagački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo ne treba da postane uslov za samostalno obavljanje ove djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom, već samo znak kvaliteta.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Pogrebnik/ca

Bestattungsfachkraft

Funeral Worker

Pogrebnici/e obavljaju sve aktivnosti vezane za pripremu, organizaciju, sprovod i sahranu počevši od preuzimanja pokojnika/ce do organizacije službenih formalnosti, vjerskih i običajnih ceremonija kao i dostojanstvenog rastanka sa pokojnikom/com.

Iako mnogi misle da je glavni posao u ovom zanimanju povezan sa posmrtnim ostacima, pogrebnici/e zapravo rade više na organizaciji i administraciji. S jedne strane oni/e organizuju sprovode, ukope ili kremaciju a s druge strane pripremaju ugovore prije smrti, informacioni i reklamni materijal ali i formulare, račune, štampaju umrlice, kontaktiraju osiguranja, penzione i zdravstvene fondove, obezbjeđuju umrlice iz matične knjige umrlih i slično.

Što se tiče kontakta sa posmrtnim ostacima tu spada dostojanstveno i pijetetsko preuzimanje pokojnika/ce sa mjesta smrti, kupanje i oblačenje, eventualna tanatopraksija (balzamovanje ili priprema za duže transporte), stavljanje u kovčeg uz poštovanje odgovarajućih higijenskih propisa, prevoz do groblja ili uzimanje posmrtno maske odnosno otiska lica neposredno nakon nastupanja smrti i izrada otisaka od kamena, bronzne, porcelana ili zlata. Osim toga oni/e vrše i ekshumacije posmrtnih ostataka a jedan od najvažnijih zadataka je razgovor sa pripadnicima porodice pokojnika/ce, savjetovanje oko kovčega, radova na groblju, posmrtnog govora, običajnih ceremonija, zahvalnica ili eventualne muzike i načina sahrane.

Pogrebnici/e e rade uglavnom u pogrebnim preduzećima ili u preduzećima za prevoz posmrtnih ostataka ali i u prodavnicama pogrebne opreme, pratećim radionicama, na grobljima ili u krematorijumima. Osim toga, oni/e mogu da rade i u javnoj upravi kao npr. u službama za evidenciju umrlih.

Obrazovanje

Pogrebnik/ca treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje privredi i u komunalnim preduzećima.

Majstorski ispit

Pogrebni majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Poslastičar/ka	Konditor/in	Confectioner (Pastry-cook)	<p>Poslastičari i poslastičarke proizvode prelive, kreme, torte, kolače, slatkiše, regionalne i sezonske poslastice, slana i trajna peciva, praline, marcipan, sladoled, dekorišu i prezentuju svoje proizvode i istovremeno ih prodaju i savjetuju klijente.</p> <p>Poslastičari/ke rade prije svega u poslastičarnicama, konfiserijama, kafeima ili pekarama koje imaju asortiman poslastica ali i u patiserijama velikih hotela i restorana. Osim toga poslastičari/ke mogu da rade i u industriji peciva i slatkiša.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Poslastičar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Poslastičarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Postavljač/ica košuljica (estriha)	Estrichleger/in	Flooring Plasterer	<p>Postavljači/ce košuljica (estriha) postavljaju košuljice kao podlogu za oblaganje ili neposredno korišćenje podnih površina kao npr. u proizvodnim halama ili sportskim dvoranama i pri tome najčešće ugrađuju toplotnu, zvučnu i hidro-izolaciju nakon čega oblažu podove.</p> <p>Postavljači/ce košuljica rade u specijalizovanim preduzećima za postavljanje košuljica i podova kao i u preduzećima visokogradnje koja između ostalih građevinskih usluga nude i postavljanje estriha.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Postavljač/ica košuljica (estriha) treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i može se organizovati u industriji i zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Estrih majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Pozlatar/ka	Vergolder/in	Gilder	<p>Pozlatari/ke obrađuju spoljne površine drvenih okvira za slike, ogledala ili namještaj kao i sakralne objekte kao npr. oltare, razne skulpture i ikone svetaca, restauriraju oštećena mjesta ili dizajniraju nove spoljne površine. Osim toga oni/e savjetuju svoje naručioce i daju ponude.</p> <p>Pozlatari/ke rade uglavnom u radionicama za pozlaćivanje u sklopu ateljea za izradu ramova, stolarskim preduzećima ili radionicama za restauraciju kao npr. u sklopu muzeja. Osim toga posao im se nudi i u odjelima za dekoraciju proizvođača umjetničkog stakla i proizvoda od keramike.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Pozlatar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Pozlatarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Precizni mehaničar/ka

Feinwerkmechaniker/in

Precision Mechanic

Precizni mehaničari/ke proizvode djelove za mašine i precizne uređaje, sklapaju ih u funkcionalne cjeline i sisteme, zatim postrojenja i proizvode za tehniku štancovanja, rezanja i preoblikovanja i građevinsku mehanizaciju koje ujedno i održavaju i popravljaju.

Precizni mehaničari/ke rade u brojnim oblastima precizne mehanike i optike, mašino-gradnji i proizvodnji alata kao i u elektroindustriji. Traže ih npr. i proizvođači mjernih uređaja i uređaja za ispitivanje, tvornice automata ili preciznih mehaničkih mašina i alatnih elemenata. Osim toga postoje brojne mogućnosti zaposlenja i u službama za održavanje i popravku kao npr. mašina za šivenje.

Obrazovanje

Precizni mehaničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine u zanatstvu i to sa sljedećim težištima:

Precizna mehanika
Mašinogradnja
Proizvodnja alata

Majstorski ispit

Precizno-mehaničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Prodavac/Prodavačica automobila

Automobilkaufmann/frau

Car Sales Staff

Prodavci/Prodavačice automobila planiraju, nabavljaju, distribuiraju i prodaju nova ili korišćena vozila, opremu i djelove, daju savjete o tipovima, cijenama, opremi, tehničkim podacima, dodatnoj opremi i mogućnostima finansiranja, organizuju probne vožnje, vrše procjenu vozila, posmatraju tržište, predlažu marketinške mjere i brinu o konačnom zaključivanju kupoprodajnih ugovora, lizinga, osiguranja, održavanja i izdavanju računa.

Prodavci/Prodavačice automobila rade pretežno u prodajnim i upravnim prostorijama autokuća. U prvom planu njihove djelatnosti je neposredan kontakt sa klijentima. Ukoliko rade na uvozu putničkih ili teretnih vozila odnosno motocikala, oni/e prikupljaju ponude, vrše kalkulacije i vode stanje na lageru. U inostranstvu rade i kod proizvođača automobila kao i kod iznajmljivača auta i kamiona (rent-a-car).

Obrazovanje

Prodavac/Prodavačica automobila treba da postane priznato stručno zanimanje slično zanatu po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji ili trgovini.

Majstorski ispit

Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu - mesarstvo

Fachverkäufer/in - Fleischerei

Professional Seller in Food Crafts - Butchery

Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na mesarstvu prodaju meso i kobasice, uslužuju i savjetuju klijente, prezentiraju svoju robu i održavaju čistoću u prodajnom prostoru.

Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na mesarstvu rade prije svega u zanatskim mesarama i maloprodajnim objektima. Osim toga neki od njih rade i u gastronomiji, catering-u ili hotelijerstvu i to prije svega u oblasti posluživanja.

Obrazovanje

Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu treba da postane priznato stručno zanimanje slično zanatu po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u prehrambenom zanatstvu i trgovini sa sljedećim težištima:

Mesarstvo
Pekarstvo
Poslastičarstvo

Majstorski ispit

Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu - pekarstvo	Fachverkäufer/in – Bäckerei	Professional Seller in Food Crafts - Bakery	<p>Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na pekarstvu prodaju hljeb, peciva a djelomično i male obroke, uslužuju i savjetuju klijente, prezentiraju svoju robu i održavaju čistoću u prodajnom prostoru.</p> <p>Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na pekarstvu rade pretežno u pekarama i maloprodajnim objektima. Osim toga oni/e mogu da rade i u gastronomiji i to prvenstveno u oblasti posluživanja, catering-preduzećima ili u hotelijerstvu.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu treba da postane priznato stručno zanimanje slično zanatu po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u prehrambenom zanatstvu i trgovini sa sljedećim težištima:</p> <p>Pekarstvo Poslastičarstvo Mesarstvo</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.</p>
Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu - poslastičarstvo	Fachverkäufer/in - Konditorei	Professional Seller in Food Crafts - Confectionery	<p>Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na poslastičarstvu prodaju poslastičarske proizvode a dijelom i slatka jela i vruća pića, uslužuju i savjetuju klijente, prezentiraju svoju robu i održavaju čistoću u prodajnom prostoru.</p> <p>Prodavci/prodavačice u prehrambenom zanatstvu sa težištem na poslastičarstvu rade pretežno u poslastičarama i maloprodajnim objektima. Osim toga traže se i u gastronomiji, catering-u ili hotelijerstvu i to prije svega u oblasti posluživanja.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Prodavac/prodavačica u prehrambenom zanatstvu treba da postane priznato stručno zanimanje slično zanatu po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u prehrambenom zanatstvu i trgovini sa sljedećim težištima:</p> <p>Poslastičarstvo Pekarstvo Mesarstvo</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Za ovo zanimanje nije potreban majstorski ispit, već treba omogućiti direktan prolaz na studije.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Puškar/ka	Büchsenmacher/in	Gunsmith	<p>Puškar/ke proizvode sportsko, lovačko i pješađijsko oružje, montiraju optičke nišane, razrađuju oružje i ujedno ga popravljaju i održavaju.</p> <p>Puškar/ke rade uglavnom u preduzećima oružarskog zanata i u industrijskoj proizvodnji pješačkog oružja. Osim toga oni/e rade u stručnim prodavnicama oružja ili lovačke i ribarske opreme.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Puškar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Puškarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Putar/ka	Straßenbauer/in	Road Construction Worker	<p>Putari/ke proizvode podloge za ulice, popločavaju puteve i trgove, oblikuju pješačke zone i održavaju saobraćajnice.</p> <p>Putari/ke rade u preduzećima za niskogradnju prije svega u oblasti cestogradnje, izrade pista za rolanje i sportskih terena. Osim toga mogu da rade i u preduzećima za izgradnju šahti i cjevovoda odnosno kablovskih vodova. Posao im se nudi i u komunalno-građevinskim službama ili kod majstora cestogradnje i auto-puteva. Tu je i priprema zemljišta u građevinarstvu ili izgradnja puteva i staza, te popločavanje trgova, šetališta i staza u vrtnom građevinarstvu.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Putar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Putarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Restorater/ka

Restaurantfachmann/frau

Waiter

Restorateri/ke preuzimaju ulogu domaćina i poslužuju i brinu o gostima, dočekuju goste i pomažu im oko izbora, serviraju jela i pića, ispostavljaju račun i kasiraju novac. Osim toga oni/e su odgovorni za izgled prostorija, stolova i dizajniranje ponuda, planiranje i priređivanje banketa, manifestacija i svečanosti. U hotelima obavljaju i etažni servis.

Restorateri/ke rade uglavnom u restoranima, za bifeom i barom, hotelima, kafićima i diskotekama. Osim toga posao im se nudi i na luksuznim kruzerima, robnim kućama, catering-u ili potrošačkim centrima sa dnevnim kafeom.

Obrazovanje

Restorater/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu. Moguće je i dualno obrazovanje u preduzeću i u školi.

Majstorski ispit

Restoraterski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Sedlar/ka i tašner/ka

Sattler/in und Feintäschner/in

Saddler and Purse Maker

Sedlari/ke i tašneri/ke kroje, režu, valjaju, šiju, štancuju, bruse, farbaju i ukrašavaju tašne, novčanike, kaiševe, ruksake ali i razne presvlake za siceve ili jahte, cerade za vozila i terase, remenje, sportske predmete, fudbalske lopte, madrace za gimnastiku ili bokserske rukavice i sve to od kože, tekstila ili sintetičkih materijala.

Sedlari/ke i tašneri/ke rade uglavnom u radionicama malih zanatskih preduzeća tzv. tašnarama ali i u velikim industrijskim preduzećima gdje je proizvodnja podjeljena na više pojedinačnih procesa kojima najčešće upravljaju obučeni radnici a tašneri preuzimaju ulogu nadgledanja i koordinacije. Osim toga mogu da rade i u brodogradnji, proizvodnji sportskih artikala ili u firmama za opremanje interijera.

Obrazovanje

Sedlar/ka i tašner/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih oblasti:

Sedlar/ka i tašner/ka – sedlarija vozila

Sedlar/ka i tašner/ka – sedlarija sportske opreme

Sedlar/ka i tašner/ka – rafinirano tašnarstvo

Majstorski ispit

Sedlarski i tašneski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Sistemskelelektroniker/in	Sistemskelelektroniker/in	System Electronics	<p>Sistemskelelektroniker/in razvijaju električne i elektronske komponente, uređaje i sisteme, proizvode modele i pojedinačne komade, planiraju i nadgledaju serijsku proizvodnju, popravljaju elektronske uređaje i sisteme i ujedno savjetuju klijente.</p> <p>Sistemskelelektroniker/in rade uglavnom u preduzećima elektrotehničkog zanata i u elektro-industriji. Osim toga u inostranstvu rade i kod proizvođača uređaja za mjerenje, upravljanje i regulaciju ili električnu opremu. Preduzeća za mašinogradnju i izradu postrojenja takođe su potencijalni poslodavci. Sistemskelelektroniker/in popravljaju kancelarijske mašine, kompjutere, zvučnu i video opremu kao i medicinsku tehniku.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Sistemskelelektroniker/in treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Sistemskelelektroniker/in majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Sitoštampar/ka	Sitoštampar/ka	Sreen Printer	<p>Sitoštampar/ka štampaju motive na majicama, sportskoj odjeći, kožnim tašnama, flašama, staklu, posuđu, papiru, plakatima, banerima, reklamnim tablama, plastici, kartonskim kutijama ali i CDovima, metalnim privjescima, hemijskim olovkama i proizvodima raznih oblika. Oni/e poznaju reprofotografiju, analognu i digitalnu pripremu za štampu, fotomehaničke šablone, grafičke programe kao i sastave boja koji pašu uz odgovarajući materijal. Sitoštampar/ka štampaju po individualnim narudžbama ili u serijama, vode računa o ekonomskim i ekološkim aspektima, svrsi štampanog materijala kao i o tehničkom održavanju mašina.</p> <p>Sitoštampar/ka rade u radionicama i proizvodnim halama zanatskih i industrijskih štamparija i sitoštamparija. U zanatskim štamparijama imaju direktan kontakt sa klijentima kroz savjetovanje ili prodaju kao i sa kolegama iz medijskog odjela koje su zaduženi za dizajn. Osim toga mogu da rade i u elektronicima na izradi supstrata za layout štampanih ploča.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Sitoštampar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih težišta:</p> <p>Digitalna priprema za štampu i izrada sitoštamparskih formi Digitalna štampa</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Roto-sitoštampa
Lučna sitoštampa
Sitoštampa na tijelima
Tehnička sitoštampa
Tekstilna sitoštampa
Keramička sitoštampa
Sitoštampa na staklu
Tampon štampa.

Majstorski ispit

Sitoštamarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Skulptor/ka u drvetu i kamenu

Holz- und Steinbildhauer/in

Wood and Stone Sculptor

Skulptori/ke u drvetu i kamenu izrađuju predmete umjetničkog zanatstva i upotrebne predmete kao npr. drvene stropove, zidne obloge, ukrasne lajsne, dekorativne elemente za namještaj i vrata, arhitektonsku plastiku, fasade, bunare kao i skulpture, reljefe, grbove, modele, igračke, lampe, rasvjetna tijela, lustere, okvire za ogledala i slike kao i suvenire, grnčariju, biste, skulpture, kipove svetaca, nadgrobne spomenike i to sve od drveta, kamena, plastike, metala, gline ili mase za modeliranje.

Skulptori/ke u drvetu i kamenu rade ručno ili uz pomoć čekića i dlijeta ali i mašina za sječenje kamena, torpednih šega, pneumatskog alata, 3-D programa i kopirnih freza. Osim toga oni/e uređuju privatne i javne prostorije, konzerviraju, restauriraju i renoviraju namještaj, umjetničke predmete, vjerske i historijske objekte i rekonstruišu originalnu supstancu na spomenicima kulture.

Skulptori/ke u drvetu i kamenu su uglavnom samostalni umjetnici/e ili rade u malim i srednjim preduzećima za obradu drveta i kamena, kovačnicama, keramičarskim ateljeima ali i muzejima, zavodima za zaštitu spomenika, antikvarnicama, fabrikama namještaja ili radionicama za okupacionu terapiju osoba sa invaliditetom. Prilikom montaže rade kod klijenata na licu mjesta.

Obrazovanje

Skulptor/ka u drvetu i kamenu treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatskim preduzećima ili umjetničkim Akademijama. Nakon završetka zanatskog obrazovanja treba omogućiti studijski prolaz na likovnu Akademiju ili fakultete primijenjenih umjetnosti.

Majstorski ispit

Skulptorski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

Slikar/ka na staklu i porcelanu

Glas- und Porzellanmaler/in

Glass and Ceramic Painter

Slikari/ke na staklu i porcelanu izrađuju i restauriraju vitraže na prozorima crkava, svećanih sala i javnih ustanova, proizvode ornamente od šarenog stakla, ukrašavaju ravno staklo kao npr. staklena vrata, porculansko posuđe ili figure i izrađuju staklene mozaike od neprovidnih staklenih kamenčića. Oni/e slikaju motive i oblike na staklu ili ih utiskuju paljenjem. Osim umjetničke nadarenosti i zanatskih vještina moraju da posjeduju i znanja o materijalima i njihovoj obradi kao npr. za livenje stakla, izradu ogledala ili postupak utiskivanja paljenjem.

Slikari/ke na staklu i porcelanu rade u zanatskim radionicama staklarskog zanata koja proizvode ili oplemenjuju staklo i porculan. Osim toga mogu da rade i u lončarskim i keramičkim radionicama ili dizajnerskim i umjetničkim ateljeima.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Staklar/ka	Glaser/in	Glazier	<p>Obrazovanje</p> <p>Slikar/ka na staklu i porculanu treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:</p> <p>Oplemenjivanje uglova i površina Brušenje stakla i gravura Slikanje na staklu i umjetničko zastakljivanje</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Slikarski majstor na staklu (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
			<p>Staklari/ke daju formu toplotnim, zvučnim i neprobojnim staklima i doprinose zaštiti životne sredine i sigurnoj gradnji. Oni/e obrađuju ravno staklo i ujedno vrše popravke.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Staklar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine. Od druge godine treba organizovati specijalizaciju za jednu od sljedećih oblasti:</p> <p>Staklar/ka – izrada prozora i staklenih fasada Staklar/ka – zastakljivanje i ugradnja stakla</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Staklarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Štolar/ka

Tischler/in

Joiner

Štolari/ke izrađuju proizvode od drveta, stepenice, vrata i prozorske okvire, zidnu i plafonsku stolariju kao i atraktivni namještaj, kuhinje od pločastih materijala ili punog drveta i to najčešće unikatne proizvode po mjeri.

Štolari/ke rade prije svega kod proizvođača namještaja, drvenarije ili konstrukcionih elemenata. Posao im se nudi i u građevinskim firmama i fabrikama namještaja. Osim toga mogu da rade i kod proizvođača drvenih materijala, montažnih kućica i građevinskim trgovinskim lancima. Pozorišta sa sopstvenim stolarskim radionicama, sajamska preduzeća ili firme koje grade brodove i jahte takođe su potencijalni poslodavci.

Obrazovanje

Štolar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.

Majstorski ispit

Štolarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

Štampar/ka

Buchdrucker-, Schriftsetzer-, Drucker/in

Printer and Typesetter

Štampari/ke štampaju tekstove i slike, knjige, kataloge, časopise, novine, plakate, formulare, memorandume, vizit-kartice, reklamni materijal, pakovanja, razglednice i drugi materijal u jednoj boji ili u ful koloru. Oni/e vrše pripremu za analognu ili digitalnu štampu i rade po individualnim narudžbama ili u serijama vodeći računa o ekonomskim i ekološkim aspektima, namjeni štampanog materijala i tehničkom održavanju mašina. Kada koriste tehnologiju „Computer-to-Plate“, oni/e osvijetljavaju štamparsku ploču direktno iz kompjutera, dok se kod tehnologije „Computer-to-Press“ ploča već nalazi u mašini za štampanje.

Štampari/ke rade uglavnom u radnim i proizvodnim halama mikro, malih i velikih štamparija. Osim toga mogu da rade i u preduzećima za štampanje novina, ilustracija, formulara, kartonskih pakovanja, tapeta ili u digitalnim štamparijama.

Obrazovanje

Štampar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:

Ravna štampa (komercijalni i štampani proizvodi, časopisi, materijal za pakovanje)
Roto štampa (novine, etikete, materijal za pakovanje)

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Štukater/ka	Stukkateur/in	Stucco Plasterer	<p>Dubotisak (časopisi, katalogi, tapete, materijal za pakovanje) Digitalna štampa (komercijalne i personalizovane stvari, cirkularna pisma)</p> <p>Majstorski ispit Štamparski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
			<p>Štukateri i štukaterke dizajniraju i oblikuju s umjetničkom nadarenošću fasade i prostorije, restauriraju zahtjevne radove na istorijskim objektima, malterišu građevinske objekte iznutra i spolja, integrišu rasvjetna tijela, roletne i uređaje za ventilaciju i montiraju suve građevinske djelove.</p> <p>Štukateri i štukaterke rade u preduzećima štukaterskog zanatstva ili u industrijskim građevinskim preduzećima. Posao im se nudi i u oblasti izrade fasada i suvogradnje.</p> <p>Obrazovanje Štukater/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji.</p> <p>Majstorski ispit Štukaterski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Taracar/ka i izrađivač/ica betonskih blokova

Betonstein- und Terrazzohersteller/in

Concrete Bloc and Terrazzo
Manufacturer

Taracari/ke i izrađivači/ce betonskih blokova izrađuju gotove betonske djelove i druge proizvode od betona koje ujedno montiraju i postavljaju podove i tarace svih vrsta.

Taracari/ke i izrađivači/ce betonskih blokova rade prije svega u zanatskim preduzećima odnosno pogonima za proizvodnju gotovih betonskih djelova i proizvoda od betona. Osim toga rade i u građevinskim preduzećima kao npr. za postavljanje armiranog betona ili taraca. Betonske djelove najčešće proizvode u radnim halama koje mogu da imaju u zavisnosti od veličine i elemente velikih razmjera. Izliveni i osušeni blokovi se odlažu u magazin ili na otvoreno, budući da vremenske prilike ne utiču na proizvode od betona. Podove za tarace postavljaju na gradilištima.

Obrazovanje

Taracar/ka i izrađivač/ica betonskih blokova treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje po sljedećim težištima:

Betonski blokovi i tarace
Izrada gotovih djelova od betona.

Majstorski ispit

Taracarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Tesar/ka	Zimmerer/in	Charpenter	<p>Tesari i tesarke proizvode rafinirane drvene konstrukcije od temelja do krova kao npr. mostove, kolibe, udobne stanove, vrtiće, škole. Kod njih je zaštitna funkcija isto toliko na cijeni kao i atraktivan izgled. Osim toga oni/e renoviraju i saniraju istorijske objekte i interijere od drveta.</p> <p>Tesari i tesarke rade u zanatstvu i industriji kao npr. u tesarskim preduzećima, kod krovopokrivača ili u preduzećima za sanaciju starih objekata. Osim toga rade i u visokogradnji kao npr. za preduzeća za postavljanje fasada. Njihovo radno mjesto su gradilišta širom zemlje a traženi su i u inostranstvu. Kada postavljaju recimo krovne grede, njihov posao je na otvorenom. Isto tako rade i u radionicama u kojima režu drvene grede ili daske ili ih obrađuju uz pomoć mašina za hoblovanje.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Tesar/tesarka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu i industriji bez obzira na specijalizaciju po stručnim oblastima i težištima.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Tesarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
			<p>Tkalci/Tkalje izrađuju vrijedne i zahtjevne unike na svojim ručnim ili kompjuterskim mašinama, individualne tkanine, odjeću, stolnjake, zavjese, deke, zidne dekoracije i tapiserije, kao i tepihe, ćilime i goblene. Pri tome koriste prirodna vlakna kao npr. pamuk, lan, ručno predenu vunu ili svilu i vještačka vlakna. Njihova kreativnost i zanatsko umijeće omogućavaju im da samostalno dizajniraju skice i da po sopstvenoj zamisli ili narudžbi izrađuju modne i funkcionalne predmete koji imaju snažan umjetnički izraz i odaju individualnu atmosferu prostorija. Osim toga moguća je i proizvodnja u malim serijama neograničenog broja motiva, specijalizacija za restauraciju dragocjenih tkanina kao i žičana tkanja od metalnih niti ili žice u tehničke svrhe kao npr. kablovi za masu akumulatora. Modele i skice izrađuju ručno ili na kompjuteru a pređu i količinu materijala izračunavaju sami ili uz pomoć softvera.</p> <p>Tkalci/Tkalje rade uglavnom u sopstvenim radionicama i ateljeima, a u zavisnosti od veličine preduzeća, rade i u prodaji i imaju kontakte sa klijentima i dobavljačima. Osim toga mogu da rade i u muzejima, restauracionim firmama, ustanovama za socijalnu terapiju ili preduzećima za dizajniranje modela.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Tkalac/tkalja treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Tokar/ka (graver slonove kosti) i izrađivač/ica predmeta od drveta

Drechsler/in (Elfenbeinschnitzer) und
Holzspielzeugmacher/in

Turner (Ivory Carver) and Wooden
Toy Maker

Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.

Majstorski ispit

Tkalački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

Tokari/ke (graveri slonove kosti) i izrađivači/ce predmeta od drveta oblikuju drvo i ostale materijale na strugu i proizvode tokarene predmete pojedinačno ili u malim serijama.

Oni/e rade uglavnom u malim i srednjim zanatskim preduzećima kao npr. u tokarskim radionicama i radionicama za proizvodnju predmeta od drveta (najčešće igračka) ili kod proizvođača namještaja.

Obrazovanje

Tokar/ka (graver slonove kosti) i izrađivač/ica predmeta od drveta treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se odvija u zanatstvu u sljedećim stručnim oblastima:

Tokarenje
Graviranje slonove kosti

Majstorski ispit

Tokarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Ugostitelj/ica

Fachkraft im Gastgewerbe

Hospitality Worker

Ugostitelji/ce uslužuju goste u različitim oblastima gastronomije, brinu o tome da se ugodno osjećaju, pripremaju jednostavna jela i pomažu u kuhinji, toče piće za šankom, poslužuju u restoranu, postavljaju bifee, primaju goste, namještaju hotelske sobe, brinu o posteljini i peškirimima i pripremaju manifestacije. Osim toga obučeni su da rade i u upravi.

Ugostitelji/ce rade uglavnom u gastronomiji kao npr. u kafeima, restoranima, kantinama velikih preduzeća ili u catering-u. Osim toga mogu da rade i u hotelima, omladinskim hostelima ili ferijalnim objektima, kao i banjama, klinikama, putničkim brodovima ili fitnes centrima sa barom i brzom hranom.

Obrazovanje

Ugostitelj/ica treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 2 godine i da se organizuje u ugostiteljstvu. Od polovine druge godine treba omogućiti specijalizaciju za neku od sljedećih stručnih oblasti:

Menadžer/ka systemske gastronomije
Hotelijer/ka
Hotelski menadžer/ka

Majstorski ispit

Ugostiteljski majstor/ka treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	------------------------

Vežalac/Vežilja

Stricker/in

Embroiderer

Vezioci/Vežilje štrikaju modnu odjeću, suknje, rukavice, šalove, jakne, kape, pulovere i gotovo sve što se oblači bilo da je šik ili ležerno, u raznim modnim bojama i trendovima kao i kućni tekstil, zastave i zidne zastore i to na tradicionalan način ili uz pomoć modernih mašina za ručno štrikanje. Pri tome koriste prirodna i vještačka vlakna kao npr. vunu, pamuk, svilu, vještačku svilu i druge sintetičke materijale.

Vezioci/Vežilje rade uglavnom u malim zanatskim radionicama, kompjuterski automatizovanim vežionicama ili sektorima za veženje u okviru tekstilnih preduzeća. Novi trend su odjeli za ručno veženje u velikim robnim kućama.

Obrazovanje

Vežalac/Vežilja treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu.

Majstorski ispit

Vežalački majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

Vinar/ka

Weinküfer/in

Cellarman

Vinari/ke proizvode vino ili šampanjac od grožđa ili drugog voća.

Vinari/ke rade prije svega u tvornicama vina, vinskim podrumima i muljačama. Osim toga mogu da rade i u velikoprodaji i maloprodaji vina, specijalizovanim vinarijama kao i u preduzećima koja proizvode sokove.

Obrazovanje

Vinar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u industriji i zanatstvu.

Majstorski ispit

Vinarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Voskar/ka	Wachszieher/in	Chandler	<p>Voskari/ke proizvode upotrebne i ukrasne predmete od voska za kućnu i sakralnu upotrebu, oplemenjuju ih, pakuju i skladište na stručan način.</p> <p>Voskari/ke rade uglavnom u manufakturnim radnjama, fabrikama svijeća ili u socijalnoj terapiji.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Voskar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se organizuje u zanatstvu prema sljedećim težištima:</p> <p>Proizvodnja svijeća Skulpture od voska.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Voskarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
-------	----	-----	-----------------

Zidar/ka i betonirac/ka

Maurer/in und Betonbauer/in

Bricklayer and Concretor

Zidari/ke i betonirac/ke daju karakter objektima i naseljima uz pomoć modernih građevinskih materijala i zidarskih tehnika. Oni/e proizvode građevinske strukture i djelove od betona i armiranog betona, montiraju ih i ujedno održavaju. Osim toga izrađuju oplata, postavljaju armaturu, miješaju beton i izlivaju beton u oplata. Kod novogradnje i modernizacije objekata zidaju pojedinačne djelove odnosno izrađuju i montiraju gotove cjeline.

Zidari/ke i betonirci/ke rade prije svega za preduzeća visokogradnje i izradu prefabrikovanih kuća kao npr. za stanovanje, kancelarije, javne i privatne objekte ili građevinske objekte. Posao im se nudi i u specijalizovanim firmama za sanaciju i modernizaciju objekata, kao i izgradnju mostova i tunela. Osim toga oni/e rade i u preduzećima za niskogradnju, kamenu plastiku (štukateri) i preduzeća za postavljanje betonskih košuljica.

Obrazovanje

Zidar/ka i betonirac/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Uz pomoć projekta Njemačkog društva za tehničku saradnju (GTZ) ovo zanimanje je doživjelo reformu u školskom obliku. Nedostaje program obuke u preduzećima po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 godine i da se nudi u zanatstvu i industriji. Moguće je i školsko obrazovanje u dualnom obliku. Evropska praksa je da prva godina bude istovjetna za sva građevinska zanimanja i da se pohađa u stručnim školama.

Majstorski ispit

Zidarski i betonirski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.

STRATEGIJA za razvoj zanatstva

za zasnivanje egzistencije, rukovodeći kadar i tržište rada

Zanat	De	Eng	Slika zanimanja
Zlatar/ka i srebrnar/ka	Gold- und Silberschmied/in	Gold- and Silversmith	<p>Zlatari/ke i srebrnari/ke dizajniraju i oblikuju različite upotrebne, ukrasne i sakralne predmeta od plemenitih metala i legura, proizvode unikate ili male serije i popravljaju lomljeni nakit.</p> <p>Zlatari/ke i srebrnari/ke rade pretežno u zanatskim zlatarskim i srebrnarskim radionicama, juvelirnicama (draguljara) i industriji proizvodnje nakita. Osim toga rade i u ateljeima za dizajniranje nakita.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Zlatar/ka i srebrnar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/2 godine i da se organizuje u zanatstvu, industriji i trgovini po stručnim oblastima. Od treće godine treba organizovati specijalizaciju za jednu od sljedećih oblasti:</p> <p>Zlatar/ka i srebrnar/ka – metal Zlatar/ka i srebrnar/ka – emajl Zlatar/ka i srebrnar/ka – juvelir/ka (draguljar/ka) Zlatar/ka i srebrnar/ka – lanci Zlatar/ka i srebrnar/ka – nakit</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Zlatarski i srebrnarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>
Zubotehničar/ka	Zahntechniker/in	Dental Technician	<p>Zubotehničari/ke saraduju usko za zubarima i izrađuju krune, mostove, fiksne i pomične zamjene za zube kao i zubne i ortodontske aparate.</p> <p>Zubotehničari/ke rade prije svega u zubotehničkim radionicama. Osim toga rade i u zubarskim ordinacijama ili klinikama.</p> <p>Obrazovanje</p> <p>Zubotehničar/ka treba da postane priznato zanatsko zanimanje po zakonu o zanatstvu. Obrazovanje treba da traje 3 1/5 godine i da se organizuje u zanatstvu i u zubotehničkim radionicama domova zdravlja.</p> <p>Majstorski ispit</p> <p>Zubotehničarski majstor (m/ž) treba da postane priznato majstorsko zvanje po zakonu o zanatstvu. Majstorsko pismo treba da postane obavezan dokaz o kvalifikaciji za samostalno obavljanje djelatnosti ili rukovođenje privrednim društvom.</p>